

APOSTOLUL

REVISTA CADRELOR DIDACTICE
Editată de Sindicatul din Învățământ și Cercetare Neamț

SERIE NOUĂ, ANUL XXVI, NR. 269 februarie 2024
<http://apostolul.slineamt.ro>

(14 febr. 1935 – 18 ian. 2009)

In memoriam GRIGORE VIERU

E aproape o banalitate să afirm că fiecare dintre noi avem în suflet un Grigore Vieru personal, un Eminescu secret nu întotdeauna mărturisit – Nu credeam să învăț a muri vreodată..., un vers din Blaga – Eu nu strivesc corola de lumini a lumii..., o perlă dintr-un cronicar – Că nu ieste alta și mai frumoasă, și mai de folos în toată viața omului zăbavă, decât cetitul cărților.

E aproape o banalitate să spun că facem parte dintr-o generație norocoasă pentru că am fost martori la întoarcerea roșii istoriei și am putut cunoaște și iubi oameni care chiar au făcut istorie.

Dar e greu de imaginat faptul că aici, în Basarabia, Dumnezeu a aprobat un miracol: istoria n-au mai făcut-o armele ci cuvântul întrupat în vers, tancurile rămânând mute în fața poeziei.

Nu cred că exagerez când spun că scriitorii care au salvat Țara Moldovei – repunând în drepturi legitime limba română și alfabetul latin – pot fi

Mircea ZAHARIA

(continuare în pag. 12)

Omagiu generației Unirii (1)

La 14 martie 2017, Camera Deputaților, forul decizional al Parlamentului României, a adoptat proiectul de lege privind declararea zilei de 27 martie – ziua Unirii Basarabiei cu România – ca zi de sărbătoare națională.

Oficializarea zilei Unirii Basarabiei cu România constituie o manifestare a recunoștinței din partea actualei generații de politicieni români a faptelor oamenilor politici basarabeni, care, în 1917-1918, în condiții destul de complicate și riscante, au reprezentat cu onoare și demnitate interesele populației în legislativul basarabean și și-au asumat responsabilitatea pentru destinul poporului din rândurile căruia proveneau. Totodată, gestul respectiv constituie un act de reabilitare publică a deputaților Sfatului Țării, care au devenit victime ale regimului totalitar sovietic.

Sărbătoarea națională a Unirii Basarabiei cu România ne oferă o oportunitate de promovare a adevărului istoric, limbii și culturii naționale românești, un prilej de afirmare a identității naționale și europene a întregii populații a Republicii Moldova.

La 27 martie 1918, la Chișinău, s-a produs un eveniment istoric deosebit, care a așezat viața populației din spațiul dintre Prut și Nistru pe baze moderne de dezvoltare. Sfatul Țării, organul legislativ al populației basarabene, ales în mod democratic, întrunit în ședință legală și solemnă, a votat următoarea declarație: „În numele poporului Basarabiei, Sfatul Țării declară Republica Democratică Moldovenască (Basarabia), în hotarele ei dintre Prut, Nistru, Dunăre, Marea Neagră și vechile granițe cu Austria, ruptă de Rusia acum o sută și mai bine de ani din trupul vechii Moldove, în puterea dreptului istoric și dreptului de neam, pe baza principiului că noroadale singure să-și hotărască soarta lor, de azi înainte și pentru totdeauna se unește cu mama sa, România”.

Ion NEGREI

(continuare în pag. 10)

Educația și arta într-o bucurie și frumusețe

• Interviu cu Cristian Ungureanu – prorector al Universității Naționale de Arte „George Enescu” din Iași

– Domnule Cristian Ungureanu vă urăm din nou bun venit în orașul Piatra-Neamț, pe care, de această dată

il vizitați având ca motiv vernisarea expoziției pictorului Gheorghe Pintilie. Ce înseamnă pentru dvs. a fi prorector al Universității Naționale de Arte „George Enescu” din Iași?

– Este un adevărat motiv de mândrie și împlinire personală, pentru că nu este vorba despre orice, ci despre prima instituție de învățământ superior din România, înființată în anul 1860 prin

decretele domnitorului Alexandru Ioan Cuza. Aceasta a devenit apoi Școala de Arte Frumoase, viitoarea Academie de Arte, apoi Academia de Arte „George Enescu” în 1992, și de patru ani încoace actuala Universitate Națională de Arte „George Enescu”.

– Cum se împacă activitatea de prorector cu cea de coordonator de mastere și doctorate și cu cea de artist vizual?

– Student fiind, am făcut modul de psihopedagogie datorită faptului că l-au urmat și colegii mei. Eram prin anii '90, tineri aspiranți la glorie, într-o grupă foarte unită, și am mers cu ei, că doar nu putea fi decât ceva foarte interesant, deși eu eram ferm hotărât să fiu artist și nimic mai mult. Eram îndrăgostit de Brâncuși și visul meu

Gianina BURULANĂ

(continuare în pag. 18)

Gabriel Attal: „Mulțumesc întregului corp profesoral!”

Convingătoare și coerentă în exprimare, **Declarația de politică generală** făcută de Prim-ministrul francez Gabriel Attal în Parlamentul francez, în data de 30.01.2024, a propus măsuri clare și rapide de aplicat, fiind un adevărat val de lumină și de aer proaspăt, primit cu bine-meritate aplauze, chiar și din partea opoziției.

Declarația a cuprins patru mari teme: prima se referă la autoritate și suveranitate, a doua la serviciile publice (în special sănătate și educație națională), a treia la muncă, a patra la ecologie și agricultură și a fost gândită ca un *răspuns la așteptările clasei de mijloc* (sursa RFI) pentru *cei care nu mai pot miza doar pe munca lor și care au sentimentul că muncesc și că, prin munca lor finanțează un model social la care nu au dreptul și care îi costă prea mult*.

A strălucit, a convins și a subordonat totul deizei „Trebuie să fim mândri că suntem francezi!”, deviză care a răscolit în româncă din mine o revoltă iscată și din modul în care suntem percepuți încă în străinătate.

Consilierul nostru bancar, care a lucrat cu conturile multor români și care, în urma discuțiilor avute, ne-a vizitat și țara, a declarat că este de neimaginat faptul că un popor cu o așa țară bogată și frumoasă nu știe să-și aleagă conducătorii pe care-i merită și nu-și apără adevărul istoric și demnitatea de neam! Afirmările dlui. Florent C. și intervențiile mele în cadrul cursurilor pe care le urmez la Centrul de limbă și acțiuni sociale din Vannes, m-au făcut să caut mai mult în spațiul virtual, să văd cum sunt prezentate imaginea țării mele dragi, a eroilor și culturii ei!

Concluzia, într-o singură propoziție scurtă (și tristă!): „Strălucirea culturală internațională a României rămâne modestă.”

Văd aici, în Franța, emisiuni pe canalul „Arte” despre toate țările ieșite din comunism: Albania, Bulgaria, Serbia etc. în care apar doar imagini și descrieri despre cât de profundă, de valoroasă și de frumoasă este istoria lor, schimbarea lor în bine, frumusețea arealului geografic, a artei culinare... Iar în foarte puținele reportaje de pe la noi apar doar fostele case de copii, căminele de bătrâni, rromii...

Dar, să-mi las tristețea legată de nedreptățile frumosului meu neam și să continui cu ceva la ce ar trebui să subscrie toate neamurile adunate în U.E. – *să nu ne diluăm, să nu ne dizolvăm identitatea de neam!* (Declarația Prim-ministrului

lui francez) Oare nu s-ar putea completa Deviza U.E. „Unitate în diversitate” cu o deviză națională gen „Diversitate în unitate”?

Omagiu adus profesorilor în Parlamentul francez

Declarația a ilustrat și ordinea priorităților: „Éducation, santé, sécurité, écologie...” prioritate având învățământul. Pentru învățământ, sub genericul „Une école de savoir!” s-au făcut o serie de curajoase propuneri, nu înainte de a începe cu „Mulțumesc întregului corp profesoral” pe care l-a numit ca fiind un corp de elită ce asigură sănătatea spirituală și perenitatea Republicii.

Nu-și mai vor găsi locul în școala franceză: inegalitatea, hărțuirea, ignoranța, violența, drogurile și lipsa de respect față de autoritate, în general, fie că e vorba de autoritatea profesorilor, fie cea social-administrativă și politică.

Școala nu trebuie să mai fie o „mamă a bătailor” și nici locul unde profesorii primesc „lecții” de la părinți sau bunici; aceștia trebuind să-și asume responsabilitatea educațională specifică, iar dacă nu pot și, dacă apar tendințe de delincvență, aceștia trebuie să fie de acord cu transferul copiilor/elevi, în internate specializate. Se propun *pedepse prin muncă educațională* pentru tinerii cu vârsta sub 16 ani, care săvârșesc abateri disciplinare, și se vor aplica tuturor regulile: „tu spargi, tu plătești!” și „tu murdărești, tu cureți!”.

S-a insistat asupra: trebuie respectată autoritatea școlii!

Pentru a diminua inegalitatea economico-financiară dintre elevi, reieșită din hărțuirea pe

tema calității și brandului ținutei vestimentare, se va introduce uniforma școlară ca un „simbol al egalității” republicane. S-au interzis veșmintele tradiționale musulmane în școli, s-a insistat pe revenirea la cunoștințele fundamentale și se dorește o mai mare autoritate a profesorilor, ca necesități ce promovează autoritatea și valorile Republicii.

Se va pune un mare accent pe calitatea și corectitudinea scrierii: eliminarea utilizării textelor de tipul „completează spațiile goale” ca parte a procesului de învățare în primar și secundar, iar greșelile de ortografie la examene vor scădea drastic notele elevilor în Franța. Tot în acest context „ecranele” telefoanelor mobile trebuie să rămână în afara școlii! și, trebuie refăcută puterea cuvântului scris, ca o „datorie de exigență și de excelență!”.

Se dorește reintroducerea școlilor normale/profesionale care să asigure personalul tânăr și calificat pentru industrie, meșteșuguri etc. după modelul celor din sec. XXI, și, începând cu anul 2026 se va reintroduce obligativitatea ca tinerii să satisfacă „Serviciul militar național” (armata) deoarece se propune, în declarație, să „*Réparer et réarmer la France!*”.

Au mai fost multe alte propuneri în declarația Prim-ministrului francez, multe generând același ecou revoltător în sufletul meu românesc: asigurarea suveranității alimentare prin imediate prevederi legislative, pentru a combate „concurența neloială” a agricultorilor din: Spania, Italia, Polonia... ; ecologia nu trebuie să pedepsească omul ci să se găsească mai multe căi... energia nucleară („o mândrie a Franței”) și industria, vor trebui să asigure un cât mai bun nivel de trai... Nu se pune, încă, problema unui France exit, dar! se reafirmă că „*trebuie să ne păstrăm și să ne apărăm identitatea, suveranitatea și valorile!*”

Sunt convinsă că textul meu va genera și în mințile cititorilor revistei o oarecare stare de revoltă, dorința de a recupera ce s-a pierdut, de a ne readuna forțele pentru primenirea spirituală și pentru șanțarea permanentă, în sufletul fiecărui român, a dragostei de neam și a respectului pentru trecutul lui conjugat cu grija pentru viitorul său!

Prof. Nicolina NIȚĂ,
Vannes, Franța

CALENDAR – februarie 2024

- 0** **2. BREBAN, Nicolae** (1 febr. 1934) – 90 de ani de la nașterea scriitorului;
03. TEODOREANU, Ionel (6 ian. 1897 – 3 febr. 1954) – 70 de ani de la moartea prozatorului;
05. RUSSO, Alecu (17 martie 1819 – 5 febr. 1859) – 165 de ani de la moartea scriitorului;
05. ȚIȚEICA, Gheorghe (4 oct. 1873 – 5 febr. 1939) – 85 de ani de la moartea matematicianului;
12. CAZIMIR, Otilia (12 febr. 1894 – 8 iunie 1967) – 130 de ani de la nașterea poetei;
12. DARWIN, Charles (12 febr. 1809 – 19 apr. 1882) – 215 ani de la nașterea naturalistului englez;
12. KANT, Immanuel (22 apr. 1724 – 12 febr. 1804) – 220 ani

de la moartea filozofului idealist german;

15. GALILEI, Galileo (15 febr. 1564 – 8 ian. 1642) – 460 de ani de la nașterea astronomului italian;

15. URECHIA, V.A. (15 febr. 1834 – 22 nov. 1901) – 190 de ani de la nașterea scriitorului;

18. MICHELANGELO (6 mart. 1475 – 18 febr. 1564) – 460 de ani de la moartea artistului italian;

20. BARBU, Eugen (20 febr. 1924 – 7 febr. 1993) – 100 de ani de la nașterea scriitorului;

22. RENARD, Jules (22 febr. 1864 – 22 mai 1910) – 160 de ani de la nașterea scriitorului francez;

28. ȘINCAI, Gheorghe (28 febr. 1754 – 2 nov. 1816) – 270 de ani de la nașterea istoricului și filologului.

Red.

Trebuie să regândim sistemele moderne de educație

• **Interviu cu prof. Uğur Çelik – Liceul Karabağlar Atatürk Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi (Izmir-Turcia)**

— Pentru mine este o premieră să intervievez pentru revista „Apostolul” un profesor din altă țară. Sunt onorată să fac acest lucru avându-vă lângă mine pe dvs., domnule profesor Uğur Çelik și de aceea vă rog, pentru ca publicul nemțean să vă cunoască, să vă prezentați în câteva cuvinte.

— Mai întâi, cred că mă reprezintă ceea ce fac în școala mea: sunt profesor de tehnologia informației și coordonator de proiecte Erasmus+ la Liceul Anatolian Profesional și Tehnic Karabağlar Atatürk. În plus sunt și coordonator de proiecte Erasmus+ în cadrul Ministerului Educației din Turcia, pentru districtul Karabağlar. Pentru a vă putea face o idee, în acest district locuiesc 500.000 de persoane și există 180 de școli. Îmi place să călătoresc și să învăț despre diferite popoare și culturi, citesc mult, dar și scriu – am la activ două cărți și o teză și am publicat numeroase articole la edituri internaționale de prestigiu – despre efectele învățării online comparativ cu învățarea face-to-face, despre cum se schimbă atitudinea și motivația elevilor în cazul componentei online.

— În urma cercetărilor dvs., care este cea mai importantă concluzie cu privire la cele două fațete ale învățării, online și tradițională?

— Deși ca profesor de tehnologia informației ar trebui să optez pentru învățământul online, totuși mă feresc să afirm asta 100%, și cred că trebuie să menținem un echilibru între cele două modalități. Dar realitatea este că în prezent elevii învață mult cu telefoanele și laptopurile. Iar ceea ce observăm cu toții în zilele noastre, este că nu le putem menține atenția trează decât maximum 10 minute, după care trebuie aplicată învățarea prin jocuri pe calculator sau modalități din acestea.

— Dar oare putem noi, cei din generațiile mai vechi, să facem față acestei schimbări educaționale?

— Da, putem, dacă încercăm să ne schimbăm pe noi înșine. Profesorul contemporan trebuie să-și modifice gândirea și metodele. Acum 25 de ani transmiteam pur și simplu informații, dar acum totul este diferit, suntem în alt secol. Trebuie să adoptăm sistemele moderne de educație și trebuie să operăm o transformare profundă asupra noastră.

— Mai precis, care ar trebui să fie rolul nostru în educația copilului?

— Bună întrebare... desigur rolul nostru trebuie să fie altul, nu doar de profesor, ci de adevărat mentor, care trebuie să-i orienteze spre rezolvarea problemelor în timpul orelor de curs și a situațiilor problematice din viață. Profesorul nu trebuie să dea totul mură în gură, ci să prezinte elevilor problema și să-i invite să-și găsească soluțiile folosind internetul, cărțile și toate celelalte mijloace pe care le au la dispoziție. Este sugestiv exemplul lui Einstein, care fiind întrebat câți metri are o milă, a răspuns că nu știe, dar poate afla răspunsul căutându-l într-o carte.

— Mulți dintre elevii români (ba chiar și unii profesori) sunt indignați, deoarece consideră că în sistemul nostru de învățământ nu există o legătură clară între ceea ce se învață și realitate. Cum vedeți lucrurile pe acest palier?

— Eu predau și matematică și știu că mai întâi trebuie să le predau elevilor lecția despre utilitatea matematicii. Poate dura și o lună să le explic când și cum vor utiliza matematica în viețile lor. Apoi, această este funda-

mentală pentru că ne învață cum să rezolvăm problemele. Dacă ești bun la matematică ai să fii întotdeauna stăpân pe situație, pentru că, în primul rând, vei avea o logică imbatabilă.

— Trebuie să precizez că avem această discuție în incinta Colegiului Tehnic „Gheorghe Cartianu” din Piatra-Neamț, în sala în care are loc un cerc de robotică, la care participă elevii turci și români, în cadrul unui proiect comun. Ce reprezintă pentru elevii dvs. acest lucru?

— După cum știți Turcia nu este în Uniunea Europeană, de aceea nu este ușor pentru cetățenii noștri să părăsească țara, având nevoie de viză și alte formalități. Astfel că, elevii care pot participa la aceste proiecte Erasmus+ au o mare șansă, o mare oportunitate să vadă țări și culturi diferite, ceea ce reprezintă un mare pas înainte pentru ei; apoi, fiecare își va povesti experiența în cercul de colegi, prieteni și cunoscuți și lucrurile vor căpăta amploare, ca un bulgăre de zăpadă care se rostogolește. Pentru că nu se rezumă totul doar la faptul că sunt aici și vor învăța ceva nou, ci este vorba despre viață. Spre exemplu, noi suntem musulmani, voi creștini, dar, stând împreună vedem că există atâtea lucruri care ne unesc, astfel încât putem deveni prieteni. Vorbim despre toleranță, egalitate, incluziune și alte valori de genul acesta pe care Uniunea Europeană le încurajează și pentru care a creat aceste proiecte. Mai este vorba și despre demontarea unor prejudecăți la adresa oamenilor din Turcia și România, despre care se spun uneori lucruri grele de către confracții noștri europeni. Dar cunoscându-ne reciproc putem depăși aceste bariere.

Nu numai noi am venit cu elevii aici, dar și elevii români au profitat de oportunitatea proiectelor Erasmus + în Izmir. Cele mai frecvente au fost plasamentele în practică pe toate domeniile, în care copiii repațiști la firme din Izmir au luat pulsul direct al pieței muncii, lucrând câte 6 ore, fiecare în specializarea pentru care era pregătit. Aceste schimburi vor continua și dorim să le extindem și cu alte licee tehnologice din Piatra-Neamț. Pentru a vă face o idee despre frumuse-

țea locurilor de la noi, vă spun doar că mulți din elevii care au făcut practică la Izmir, revin acolo în vacanță, unii chiar an de an, mă sună și ne bucurăm de relația pe care am cultivat-o.

Și nu doar elevii, ci și profesorii au fost găzduiți la Izmir în proiecte Erasmus+, pentru activități de job-shadowing. În urma acestora și a observării pe care o presupun, s-a făcut un schimb de experiență atât de eficient, încât există profesori de la Colegiul Tehnic „Gheorghe Cartianu” care folosesc în practica pedagogică manuale ale colegilor mei, sau prin intermediul video-chaturilor sau telefonic rezolvăm împreună probleme profesionale. Altfel spus, am stabilit o colaborare foarte bună și pe termen lung.

— Din radiografia pe care o faceți permanent celor două sisteme de învățământ, ce vi se pare că le mai lipsește, privitor la formarea elevilor?

— Amândouă sunt deficitare în domeniul stimulării creativității și imaginației și a încurajării elevilor de a face singuri ceva, de a realiza un produs. Am ambiția ca prin proiectele europene să-i scot pe copii din laptopuri și telefoane pentru a confecționa împreună ceva. Spre exemplu, am realizat cu ei mini-mașinuțe solare folosind obiecte uzuale, cum ar fi de exemplu doza de coca-cola. Această întreprindere este cu largă bătaie în viitor și vă dau doar două exemple: elevii vor fi familiarizați cu panourile solare și cu mașinile. În plus îi învățăm să reutilizeze obiecte reciclabile, deoarece o altă carență a sistemelor educaționale ale noastre este legată de preocuparea slabă pentru educația spre o dezvoltare durabilă a mediului (și nu numai).

— Desigur, se pot adresa multe îndrumări tinerei generații. În finalul conversației noastre v-aș întreba ce sfat oferiți elevilor, care de fapt să exprime cel mai bine bunele dvs. intenții față de ei.

— Le-aș spune elevilor să se gândească foarte

bine și să discearnă care este de fapt drumul lor, ce le place să facă, și să persevereze pe calea aleasă. Să își ofere timp pentru a gândi asupra vieții lor și să își facă o proiecție asupra a ceea ce doresc să realizeze anul viitor, peste 10 ani... — și să își facă un plan. Iar totul trebuie urmat cu o anumită disciplină.

A consemnat **Gianina BURUIANĂ**

Titu Maiorescu, ctitor de cultură românească

Figură proeminentă a culturii românești din secolul al XIX-lea, Titu Maiorescu s-a născut la Craiova, la mijlocul lunii februarie a anului 1840. Așadar, în acest an, s-au împlinit 184 de ani de la nașterea cărturarului. Critic literar, teoretician literar, filosof și om de stat, el ne-a lăsat o impresionantă operă, în care dezvoltă o abordare critică sistemică, elaborând și principiile estetice pe care le-a aplicat în evaluarea operelor literare. Domeniile de manifestare ale spiritului critic maioreescian sunt numeroase și includ studii despre limbă, literatură, cultură, estetică și filosofie.

Lider al cenaclului literar de la *Junimea*, Maiorescu a promovat, alături de colegii săi junimiști, o estetică realistă și o critică literară bazate pe raționalism și echilibru, prin: introducerea unor elemente de raționalism în critică; respingerea unei abordări subiective și emoționale a operelor literare; susținerea valorilor clasice; promovarea unui echilibru între forma artistică și conținut; criticarea exceselor romantismului și ale naturalismului.

Cenaclul *Junimea* a fost un important centru cultural și literar, unde s-au discutat și au fost dezvoltate idei importante privind literatura și cultura românească. Pentru a susține aceste afirmații, aducem câteva argumente extrase din opera maioreesciană – argumente care vizează dezvoltarea limbii române: introducerea alfabetului latin, adoptarea ortografiei fonetice, combaterea etimologismului, îmbogățirea vocabularului cu neologisme, respingerea calculului lingvistic, discreditarea stricătorilor de limbă și ridiculizarea beției de cuvinte.

Un portret – în adevăratul înțeles al cuvântului – îi face Alexandru Vlahuță. Pentru frumusețea acestuia, îl redăm în întregime: „Talie mijlocie, conformație puternică; figură calmă, de o seriozitate impunătoare. În vorbă, în privire, în gest, păstrează-ntotdeauna aceeași măsură și siguranță, a omului care se observă și se simte stăpân pe el. O bogată cultură științifică și literară dă acestei naturi, așa de bine înzestrată, o distincție și-o superioritate remarcabilă. Gust rafinat, simțire dreaptă, vedere limpede și de o extraordinară agerime; d. Maiorescu e un neîntrecut cunosător de tot ce e artă. El știe să admire, și din tot sufletul admiră ce e frumos, chiar când opera ar veni de la un om care i-ar fi urât. Întotdeauna a căutat să adune în jurul său, să povățuiască și să îndemne la muncă, pe tinerii în care descoperea un început de talent. Pe mulți i-a scos la lumină; cu unii s-a înșelat.”

Personalitate respectată a vieții literare și culturale, mentor pentru tinerii talentați, *spiritus rector* al junimismului, a cuprins în sfera sa de influență pe toți aceia care au avut ceva de spus în cultura și literatura română din a doua jumătate a secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea. Prietenia lui Maiorescu o căutau mulți, deoarece „era legitimă măgulire de a fi în legătură cu marele și neîntrecutul profesor, la ale cărui cursuri se îngrămădeau auditorii până la asfixiere... – cu marele critic, întemeietor de școală, prieten al lui Alecsandri, Eminescu, Creangă, Caragiale, Odobescu și al atâtor alți oameni cu care se mândrește neamul nostru (I. Al. Brătescu-Voinești)”.
O cercetare critică asupra poeziei române de la 1867 conține

limpede estetica maioreesciană la care miez poate fi rezumat astfel: știința se ocupă cu adevărul, iar poezia – cu frumosul; altfel spus, „condițiunea” materială și „condițiunea” ideală a poeziei. Existența unei idei și a unei forme sunt condițiile de temelie ale frumosului.

Născută din dorința de a stimula o literatură originală, revista

„Convorbiri literare” apărea, la Iași, în data de 1 martie 1867. Continuatoare vrednică a „Daciei literare” și a „României literare”, revista avea să publice, în paginile sale, o pleiadă de scriitori care activau în acea perioadă, făcându-i cunoscuți ori promovându-i.

Maiorescu spunea despre *Lucceafăr* că „este un om al timpului modern, cultura lui individuală stă la nivelul culturii europene de astăzi”. Deducem, astfel, că relația criticului literar cu Eminescu a fost complexă și, bineînțeles, nu poate fi redusă doar la câteva aspecte. Adăugăm și următorul fragment la portretul pe care Maiorescu îl face poetului național: „Deprins cu cercetarea adevărului, sincer mai întâi de toate, poeziile lui sunt subiectiv adevărate nu numai atunci când

exprimă o intuiție a naturii sub formă descriptivă, o simțire de amor uneori veselă, adeseori melancolică, ci și atunci când trec peste marginea lirismului individual și îmbrățișează și reprezintă un simțământ național sau umanitar” („Eminescu și poeziile lui”). Predicția maioreesciană, conform căreia literatura poetică română va începe secolul al XX-lea sub auspiciile geniului eminescian, a devenit în timp un adevărat *herb* (blazon) al valorii.

Influențat de filosofia germană (Immanuel Kant, Friedrich Schelling), Titu Maiorescu respinge abordările subiective și emoționale în critică și introduce elemente ale raționalismului și logicii, susținând, totodată, valorile clasice, echilibrul și armonia operelor literare. Critică, de asemenea, excesele romantismului și ale naturalismului, pledând pentru unitatea dintre forma artistică și conținut.

Formele fără fond se referă la operele literare în care forma sau stilul sunt considerate mai importante decât conținutul sau mesajul. Maiorescu critică tendința estetismului exagerat, care acordă prioritate absolută formei și frumuseții exterioare a operei literare, în detrimentul semnificației și conținutului său; critica *formelor fără fond* se îndreaptă și spre anumite excese ale romantismului (concentrarea exagerată pe sentimente și pe conținutul estetic), dar încurajează o abordare critică menită să evalueze atât aspectele formale, cât și pe cele de conținut ale operelor. Este important de menționat că această teorie reflectă preferințele autorului în privința criticii literare și nu reprezintă neapărat o viziune universală sau definitivă asupra creației literare.

Lecția de istorie □ Luna februarie □ Lecția de istorie □ Luna februarie □ Lecția de istorie □ Luna februarie

Februarie 2024

1/1929 – n. Grigore Caraza, la Poiana Teiului, Neamț (d. 11. 11. 2014, Piatra-Neamț), învățător, condamnat de mai multe ori, a făcut peste 21 de ani de închisoare. A reușit, la 50 de ani, să obțină diploma de bacalaureat. În 1980, a emigrat în Statele Unite de unde a revenit în țară (2001). Petre Țuțea era de părere că, în închisoare, Grigore Caraza și-a „exercitat profesia de român”. Experiența de temniță grea în închisorile comuniste a transpus-o în cartea „Aiud însângărat”, un document tulburător despre ceea ce a însemnat „holocaustul roșu” în Ro-

mânia. I s-a acordat Titlul de Cetățean de Onoare al Municipiului Piatra-Neamț (2007).

■ **2/1944 – n. Violeta Lăcătușu**, la Asău, Bacău, profesoară, scriitoare, artist plastic. După absolvirea Facultății de Filologie, Iași (1967) a

Rememorări nemțene

predat, până la pensionare, limba și literatura română la Colegiul Național „Roman-Vodă” din Roman. A debutat editorial cu romanul „Simurgul” (1999). Colaborări: „România literară”, „Cronica”, „Ateneu”, „Antiteze”, „Analele” Universității ieșene. Alte cărți: „Inițiere astrală, grafi-poeme”, „Jocul destinului”, „Taifunul își ascute dinții”, „Imprevizibilul e săgeata destinului”, „Să crezi în imposibil”. Este membră a U. S. din România.

■ **3/1931 – n. Gheorghe Vadana**, la Poiana

Largului, Neamț (d. 20 nov. 2019), profesor de desen, inspector școlar, director de școală (1967–1993), artist plastic. A absolvit Facultatea de Arte Plastice, Iași (1967), membru al U. A. P. A participat la taberele de creație din țară și la Tabăra Internațională UNICEF, Hamburg (1972). Expoziții personale: Strasbourg, Hamburg, Ungaria, Spania, Târgu-Mureș. Expune anual la galeriile din Piatra-Neamț și la toate expozițiile Filialei, la Voronețiana (Suceava), Galeria „Cupola” Iași, București, Chișinău, Bacău, Galeria Teatrului Național București, Bienala „Lascăr Vorel”. Distincții: Diploma de Onoare a Comitetului de Cultură Neamț și Premiul „Lascăr Vorel” pentru pictură.

Z iua de vineri, 16 februarie 2024, a fost marcată de întâlnirea unui public extrem de numeros cu binecunoscutul și îndrăgitul pictor nemțean Petru Diaconu, cu ocazia vernisajului expoziției acestuia, la Galeriile de Artă „Lascăr Vorel” din Piatra-Neamț. Vizitatorii au putut admira pe simezele galeriei 40 de lucrări cu subiectele cunoscute – păsări, frunze, fluturi sau asocieri dintre diverse elemente – cel mai adesea spontane – toate conducând spre o idee poetică, filozofică.

Întrebat despre conceptul artistic sub care a expus de această dată, pictorul a explicat: „Expoziția de față se vrea o sinteză a lucrărilor din ultimii ani și este și un fel de aniversare: 48 de ani de la prima expoziție de la Casa Universitarilor din Iași. Ea este organizată ca o carte de nuvele-schițe, sau ca o carte de poezie, sau ca un spectacol compus din mai multe secvențe. Lucrările au fiecare independența lor. Deși diferite, sunt subordonate propriului meu stil. Stilul înseamnă omul în concepția mea.”

Desigur, ca de fiecare dată, a impresionat plăcut latura ornamentală a lucrărilor, adevărate explozii de culoare și bună dispoziție, realizate cu măiestrie, cu tehnică și cu știința compoziției.

„Dincolo de inventarul imagis-

tic există profesionalismul nede-
mințit al lui Petru Diaconu – armo-
nia cromatică, stabilitatea și

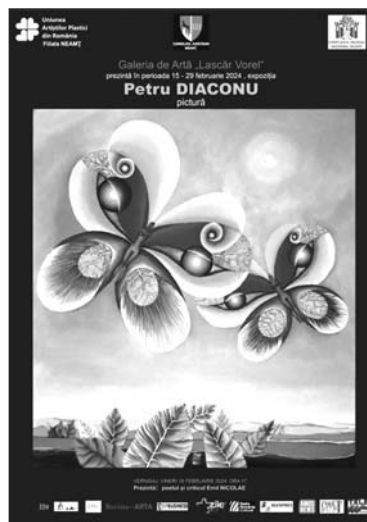
nenumărate, risipite generos prin
colecții, arată un evident simț cro-
matic și arta creării unor contexte

Ziua Bufniței... și altele asemenea *Vernisaj PETRU DIACONU*

precizia desenului. Și, cu toate și peste toate, expresia de o plasticitate densă. Egal cu sine, cum ne-a obișnuit, artistul nu-și propune să provoace, să contrarieze prin experimente gratuite. El vrea să confirme o manieră, un limbaj și un statut pe care le-a dobândit de-a lungul vremii prin muncă intensă și frământări discrete” – este de părere scriitorul și criticul de artă Emil Nicolae, prezent la manifestare.

Pentru a ne face o idee despre locul dobândit de Petru Diaconu în peisajul contemporan al artei nemțene, este suficient să spunem că este evocat în lucrarea criticului de artă Valentin Ciucă, „Un secol de arte frumoase în Moldova” (Ed. Art XXI, Iași, 2009) în care se menționează: „Are, în mod evident, un gust rafinat al decorativului și atrage uneori atenția mai mult decât unii clasici în viață. Lucrările lui,

plastice, unde ornamentica poate juca un rol major. *Ciclul Bufnițelor*, de pildă, este eclatant fără ostentație și, cine are răbdare, poate observa

că autorul vrea să ne comunice ceva în plan simbolic. Starea de veghe și inteligența, înțelepciunea, contrastul un folclor potrivit și, de aceea, imaginile consacrate acestor păsări de noapte devin inevitabil simpatice. Tot astfel, reacționăm și în fața compozițiilor cu subtext ecologic, unde imaginile au impact emoțional asupra celor care văd în natura te-restră singurul rai posibil.”

Închei într-o notă nostalgică, amintind cititorilor noștri că se împlinesc exact cinci ani (ce repede trece timpul!) de când Petru Diaconu acorda revistei „Apostolul” un interviu frumos și consistent, încheiat cu o viziune originală asupra artei: „O definiție a artei nu există și nu va exista niciodată. Pentru mine arta se aseamănă cu linia orizontului. Când eram copil și priveam în zare vedeam cum cerul se unește cu pământul în depărtare. Și atunci porneam de la Dobreni până la Bodești pentru a atinge această linie, iar când ajungeam la Bodești observam că nu era acolo, era tot așa de departe. Cred că este o comparație potrivită pentru că asta este arta pentru mine – un orizont mereu, mereu în schimbare. Vor apare în permanență forme noi de exprimare, din ce în ce mai moderne, mai abstracte, pe care trebuie măcar să năzuim că le putem atinge.”

Gianina BURUIANĂ

Titu Maiorescu, ctitor de cultură românească

De menționat, de asemenea, că, în calitatea sa de om de stat, Maiorescu a ocupat funcții importante în guvern, având o contribuție majoră la modernizarea învățământului superior din România, dar nu numai în acest domeniu.

Cu toate acestea, nu dorim să lăsăm a se înțelege că Maiorescu a fost numai elogi; dimpotrivă: „s-a închis cu lanțuri de fier în formulele sale estetice, politice sau filosofice, crezându-se infailibil ca un Dalai-Lama, autoritar, mândru câteodată, n-a tolerat în jurul lui decât admiratori fără rezervă. Creându-și Olimpul, zeii inferiori n-au lipsit să se grupeze la picioarele tronului. Timp de peste o jumătate de veac, cuvântul lui Maiorescu a fost literă de evanghelie pentru cnaclul *Junimii*” (Ion Foti). Spre sfârșitul vieții, în 1915, când l-a cunoscut și

Victor Eftimiu, Maiorescu era „un moșneag întârziat, mirat că veacul trece peste el – umbră venerabilă pe care o salută toți, dar o urmează prea puțini... Contempla evenimentele cu olimpiantă înăcreală, atât cât poate fi de înăcrărită o divinitate – adică imperceptibil și suveran – ironică, disprețuitoare și indulgentă.”

Încheiem într-o notă optimistă, precizând că însuși Barbu Ștefănescu Delavrancea – orator de înaltă clasă – îi vorbea unui prieten despre Maiorescu în acești termeni: „titan al cuvântului... pe care neamul românesc a fost în stare să-l zămislească în Titu Liviu Maiorescu”, numindu-l „părintele bunului-simț al literaturii românești”.

Prof. dr. Gheorghe BRÂNZEI

Lecția de istorie □ Luna februarie □ Lecția de istorie □ Luna februarie □ Lecția de istorie □ Luna februarie

9/1884 – n. **Panaite Popovici**, la Geoseni, Bacău (d. 29. 11. 1949, Piatra-Neamț), profesor, publicist. După absolvirea Facultății de Științe din București, secția geografică, a fost profesor la Liceul „Petru Rareș” din Piatra-Neamț (33 de ani), director al Școlii Normale de Băieți „Gheorghe Asachi” (1912-1914 și 1918), director al Școlii Secundare Particulare de Băieți și al Școlii Secundare de Fete „Eugenia Popovici și Valentin Focșă” (1919-1922), director la Școala Inferioară de Comerț (1925-1928). Membru al Societății Regale de Geografie, deputat și senator. Cărți: „Din cronică lui Șincai”, „Lui C. Meissner. Omagiu”, „Geografia Județului Neamț pentru cl. a II-a primară” (colab.).

■ 10/1879 – n. **Leon Mrejeriu**, la Cotârșeni, Broșteni, Neamț (d. 14. 10. 1945, Mizil), institutor, autor de manuale școlare, folclorist. A absolvit Școala Normală „Vasile Lupu” din Iași

(1899). A predat la: Crucea, Broșteni, Mănăstirea Bistrița, Zorleni, Poiana Teiului, Târgu-Neamț, Piatra-Neamț, revizor școlar (1908-1912, când s-au clădit peste 100 de școli, s-a înființat, la Piatra-Neamț, un liceu de fete, s-a adăugat un etaj la

Rememorări nemțene

clădirea Liceului „Petru Rareș”), Siliștră, animator cultural în Basarabia, inspector pentru Ardeal și Bucovina, membru în Consiliul General de Instrucție, deputat, prefect al Județului Neamț. Unul din inițiatorii revistei de folclor „Ion Creangă”. Fondator al Băncii Cor-

pului Didactic, primul președinte al Asociației Învățătorilor din Județul Neamț (1912). Scrieri: „O călătorie în Transilvania”, „Carte pentru tineretul de la sate”, „Șezătoare țărănească”, „Mănăstirea Bistrița”, „Din Basarabia”, „Înlănțuirea vremurilor”.

■ 10/1918 – n. **Iustin Pârnu**, la Poiana Largului, Neamț (d. 16. 06. 2013, Petru-Vodă, Neamț), duhovnic, memorialist, arhimandrit. A frecventat peste doi ani școala complementară. S-a călugărit (1936) la Mănăstirea Durău. Înscriș la Seminarul Teologic de la Mănăstirea Cernica, va continua la Vâlcea și Roman. Preot misionar pe frontul de Est. După război, a fost arestat, condamnat la 16 ani de închisoare. După eliberare (1964), va fi: muncitor forestier, preot-monah la Mănăstirile Secu și Bistrița. Pune temelia Mănăstirii „Sf.

Red.

(continuare în pag. 6)

Pornind de la o afirmație a lui Plutarh (aprox. 40-120 d. Hr.): *Consideră elevul o făclie pe care să o aprinzi astfel încât mai târziu să lumineze cu o lumină proprie*, m-am întrebat adesea în ce măsură noi, educatorii, după o bogată experiență la catedră, încercăm și reușim să ieșim din rutina didactică.

Definind situația de învățare drept un ansamblu de elemente componente (ansamblul condițiilor externe: metode didactice, procedee didactice, tehnici, mijloace, resurse de timp, spațiu și condițiilor interne: mecanisme de învățare, nevoi, scopuri, atitudini, valori, motivație, interese, experiențe, stil de învățare, structuri cognitive, dorința de a învăța) oferite elevilor pentru realizarea unui obiectiv prefigurat și relația dintre aceste elemente, consider că profesorul trebuie să se desprindă de rutina didactică în cazul tuturor disciplinelor de studiu și la fiecare temă abordată.

După ani de experiență, în activitatea oricărui profesor poate apărea rutina didactică începând cu activitățile de macro și microproiectare, desfășurarea lecțiilor după structuri dinainte stabilite, un anumit tip de evaluare etc. Toate acestea trebuie depășite prin căutarea elementelor de noutate care să determine interesul elevilor pentru fiecare tip de lecție.

Astăzi, cadrele didactice se confruntă cu o explozie informațională fără precedent, cu un impact dur al mijloacelor media asupra sistemului educațional și au dificila misiune de a găsi, pe măsura înțelegerii elevilor, răspunsuri la problemele care apar chiar în cadrul orelor, precum: *Cum pot acționa pentru a face ca materia pe care o predau să devină mai atractivă pentru elevi în contextul actual?*

Imperativul calității în educație ne obligă la reconsiderarea demersului educațional astfel încât strategiile didactice elaborate să fie

centrate pe învățare și, respectiv, pe cei care învață (elevii).

Cadrul didactic nu plasează accentul pe rolul de furnizor al mesajelor informaționale, ci pe rolurile de organizator, facilitator și mediator al activităților de învățare. Profesorul devine organizator al unui

zenta modelul structurat în „5 pași”, care poate oferi rezultate deosebite, în special, în cadrul disciplinelor socio-umane.

a) „Să citim împreună” este modelul de alcătuire a unei lucrări (sinteză, eseu, analiza surselor, demonstrația) cuprinzând introduce-

clusiv baremele de corectare. Scopul pasului este acela de a oferi un model de evaluare care poate fi utilizat în cazuri similare.

d) „Rezolvă singur” se constituie într-o aplicație construită pe informații strict necesare abordării unei teme, elemente ale unei cronologii minimale și un minidictionar de termeni specifici pentru dezvoltarea temei date. Rezolvarea acestui exercițiu conduce la realizarea schemei după care poate fi elaborată, în forma cerută, sarcina de lucru.

e) „Testează-ți capacitățile” oferă un enunț nou și spațiul de lucru necesar rezolvării acestuia în condițiile în care majoritatea enunțurilor de la examene limitează spațiul de lucru al elevului. Aplicând baremul de la pasul 3 se poate realiza o autoevaluare corectă.

În concluzie, dacă elevul compară lucrarea realizată de el (pașii 4 și 5) cu modelul oferit (pașii 1, 2 și 3) ajunge la forme coerente de redactare și la o apreciere reală, obiectivă a propriei activități.

Ca mijloc suport, calculatorul reprezintă astăzi un instrument indispensabil activității didactice fiind utilizat de către profesor din momentul proiectării activităților, al documentării, până în cel al evaluării, centralizării și raportării situațiilor școlare. Întrucât cu ajutorul lui, prin intermediul internetului, se pot obține rapid multe informații noi, este preferat de către elevi. Lecțiile în sistem AEL permit o nouă abordare a conținuturilor de către profesor, asigurând totodată și supravegherea elevilor.

Doar în măsura în care profesorii vor înțelege că depășirea cantonării în tradiționalism și preluarea cu discernământ a noilor strategii didactice, vor avea rezultate certe și eficiente în optimizarea procesului de predare-învățare-evaluare.

Prof. dr. Mihai FLOROAI

Desprinderea de rutina didactică

mediu de învățare adaptat particularităților și nevoilor beneficiarilor, facilitând procesul învățării și dezvoltarea competențelor elevilor.

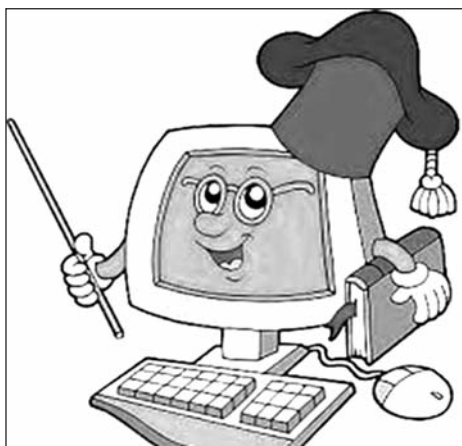
Pornind de la nivelul de pregătire al clasei, vârsta elevilor, profilul lor psihologic, deprinderile și valorile pe care elevii le împărtășesc, profesorul trebuie să se poziționeze în statutul de mijlocitor al dezbaterii de idei între elevii săi.

Situațiile de învățare trebuie să fie rodul unei participări colaborative între profesor și elevi, acștia completând planul de lucru cu propriile interese, dorința de cunoaștere și de activitate intelectuală. Elevii își pot manifesta dorința de a învăța prin cooperare, în echipă, colectiv sau individual, pot să opteze pentru anumite materiale didactice pe care să le folosească, pentru anumite metode, tehnici sau procedee de lucru. Oferindu-le șansa unor astfel de opțiuni, profesorul contribuie la creșterea activismului și a dezvoltării creativității propriilor discipoli, iar strategia didactică, izvorâtă din combinarea armonioasă a tuturor factorilor implicați (interni și externi), poate conduce la asigurarea calității învățării.

Spre exemplificare, voi pre-

rea în problematica cerută, definirea sarcinii de lucru, desfășurarea demersului conform cu cerințele fiecărei sarcini de învățare. Modelele pot fi însoțite de ilustrații și hărți direct legate de textul propriu-zis.

b) „Să descifrăm împreună” ne ajută să descifrăm secvența cu secvență, mecanismul de ordonare a

unei sarcini de lucru specifice. În partea stângă a schemei noastre se regăsesc ideile principale pe care a fost construit modelul, iar în partea dreaptă, înșiruite sintetic, elementele de conținut ale modelului dat.

c) „Să evaluăm împreună” deslușește mecanismul de evaluare a cunoștințelor cuprinse în textul modelului și trasează principalii itemi de corectare a unui astfel de text, in-

Lecția de istorie □ Luna februarie □ Lecția de istorie □ Luna februarie □ Lecția de istorie □ Luna februarie

(urmăre din pag. 5)

Arhangheli Mihail și Gavril”, de la Petru-Vodă, Neamț (1991), al cărei stareț a fost.

A întemeiat revistele „Glasul monahilor” și „Atitudini”. Cărți: „Părintele Iustin Pârnu și morala unei vieți câștigate”, „Cu părintele Iustin Pârnu despre moarte, jertfă și iubire”; „Daruri duhovnicești”, toate cu sprijinul scriitorului Adrian Alui Gheorghe.

■ 10/1930 – n. **Ioanichie Bălan**, la Stănița, Neamț (d. 22. 11. 2007, Mănăstirea Sihăstria, Neamț), monah, prozator și poet religios; a absolvit Liceul Comercial din Roman (1949), Ins-

titutul Teologic Universitar din București (1975). A reeditat „Viețile Sfinților”, 12 volume. Alte volume: „Patericul românesc”, „Vetre de sihăstrie românească”, „Mărturii românești la Locurile Sfinte”, „Convorbiri duhovnicești”, „Călăuza or-

Rememorări nemțene

todoxă în biserică”, „Călăuza ortodoxă în familie”, „Părintele Paisie duhovnicul”, „Părintele Cleopa duhovnicul”, „Convorbiri cu teologi ortodocși străini”.

■ 10/1944 – n. **Constantin-Horia Alupului-Rus**, la Poiana Sibiului, profesor, animator cultural, absolvent al Facultății de Filologie din Cluj. Profesor la Cracăul-Negru, Neamț, director al Casei de Cultură din Piatra-Neamț și al Centrului Creației Populare (Centrul „Carmen Sae-

culare”). Inițiator de programe culturale și continuator al: „Vacanțelor Muzicale la Piatra-Neamț”, „Festivalul de Datini și Obiceiuri de Anul Nou”, „Festivalul Internațional de Folclor”, „Ziua Muntelui Ceahlău” ș. a. A înființat Ed. Nona și o arhivă video, pe teme culturale. A editat prima publicație de coregrafie din România „Hora” (1994). Este autor al unei cărți de versuri „M (poem neterminat)”, 2012.

■ 12/1894 – n. **Otilia Cazimir**, la Cotu-Vameș, Roman, Neamț (pseud. Alexandrei Gavrilescu; d. 8. 06. 1967, Iași), membră a S. S. Români (1929). Inspector în Direcția Generală a Teatrelor (1937-1947). Debut în „Însemnări ieșene” (1919),

Suntem pregătiți pentru o educație incluzivă?

În contextul european actual, politicile educaționale promovează o nouă viziune privind modul în care sunt integrați copiii cu cerințe educative speciale. Astfel, se instituie o nouă abordare a activităților de învățare în școală, fapt determinat de necesitatea asigurării șanselor egale la educație pentru toți membrii unei comunități și satisfacerea cerințelor educaționale în funcție de capacitățile intelectuale și aptitudinale ale fiecărui subiect de educat.

Suntem conștienți de faptul că, prin integrarea în învățământul de masă a elevilor cu cerințe educative speciale (CES) se dorește recuperarea și valorificarea tuturor indivizilor în vederea formării acelor competențe care le vor asigura autonomia în viața cotidiană.

Curios fiind, ca de obicei, de noile apariții editoriale, am aflat, printre altele, lucrarea profesorului Mihai Roca, *Didactica educației incluzive*, apărută la Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2023.

Autorul și-a structurat studiul în două capitole: *Educația incluzivă în contextul actual și Modelul curricular de implementare a educației incluzive*, acoperind aproximativ toate subiectele: *Incluziunea – o prioritate a politicilor educaționale actuale, Particularități psiho-sociale ale elevilor cu cerințe educative speciale, Modele ale integrării elevilor cu cerințe educative speciale, Dimensiunile educației incluzive, Factorii integrării elevilor cu cerințe educative speciale, Formarea cadrelor didactice pentru realizarea educației incluzive, Curriculum diferențiat/individualizat, Demersuri de adaptare a conținuturilor curriculare, Strategii didactice în asistența copiilor cu CES, Evaluarea competențelor din perspectiva incluziunii școlare*.

Lecturând această carte, mi-am accentuat unele întrebări legate de modul în care noi, educatorii suntem sau nu suficient de pregătiți pentru integrarea, în învățământul de masă, a acestor copii cu CES. Având în vedere faptul că în cadrul studiilor universitare (unii dintre noi am absolvit astfel de studii la universități de renume din țară, pe vremea când, încă, se mai studia serios în România), am fost pregătiți pentru învățământul de masă, neavând pregătire în domeniul psihopedagogiei speciale, acum, când elevii cu cerințe educative/educaționale speciale frecventează acest sistem de învățământ, vom mai putea oare face față noilor cerințe?

Educația incluzivă presupune o nouă orientare accentuată pe cooperare, parteneriat, educație socială, respectiv valorizarea relațiilor interpersonale.

Practic, finalitatea educației incluzive constă în modificarea constructivă a sistemului de educație pentru a corespunde diferitelor categorii de subiecți, inclusiv a celor cu nevoi speciale, în vederea propunerii serviciilor calitative în diverse tipuri de instituții din sistemul educațional românesc.

Școala incluzivă trebuie să fie capabilă să își gestioneze resursele existente, dar să și investească în resursa umană. Cadrele didactice au mare nevoie de cursuri de perfecționare (care să fie realizate de către furnizori specializați, cu maximă exigență și nu formal) pentru a colabora cu persoanele cu dizabilități, fapt ce ar crea șanse reale de incluziune a acestor copii în învățământul de masă.

Trebuie avut în vedere și o schimbare a mentalității privind etichetarea copiilor pentru a oferi șanse egale tuturor. Se promovează o nouă viziune și abordare pentru o schimbare cât mai rapidă în bine, pentru o educație egală pentru toți. Găsirea unui răspuns la nevoile speciale ale copiilor se bazează pe parteneriatul educațional școală – familie – comunitate.

Integrarea tuturor copiilor/elevilor urmărește, pe de o parte, valorificarea la maximum a disponibilităților subiectului deficient, iar, pe de altă parte, urmărește antrenarea în mod compensatoriu a palierelor psiho-fizice care nu sunt afectate în așa fel încât să preia activitatea funcțiilor deficitare și să permită însușirea unor abilități care să-l ajute pe acesta la integrarea eficientă în comunitate.

Având în vedere faptul că profesorul este cel care organizează situațiile de învățare în care implică toți elevii, el poate valoriza potențialul fiecăruia, într-o manieră pozitivă și flexibilă. Respectarea principiilor incluziunii determină efecte pozitive la nivelul instituțiilor școlare, elevilor, profesorilor, părinților, managerilor de școli, cât și la nivelul întregii comunități.

Mai rămâne de rezolvat următorul aspect: pregătirea colegilor elevilor cu CES și, mai ales, a părinților acestor elevi pentru a-i accepta, în clasă, pe copiii cu astfel de cerințe speciale.

Prof. dr. Mihai FLOROIA

CALENDAR – martie 2024

- 03. VULCĂNESCU, Mircea** (3 martie 1904 – 28 oct. 1952) – **120** ani de la nașterea filosofului;
- 04. MUȘATESCU, Vlad** (4 mai 1922 – 4 mart. 1999) – **25** ani de la moartea prozatorului;
- 09. ANTIPA, Grigore** (27 nov. 1867 – 9 mart. 1944) – **80** de ani de la moartea academicianului;
- 14. MACEDONSKI, Alexandru** (14 mart. 1854 – 24 nov. 1920) – **170** de ani de la nașterea scriitorului;
- 14. STRAUSS, Johann** (14 mart. 1804 – 25 nov. 1849) – **220** ani de la nașterea compozitorului austriac;
- 14. EINSTEIN, Albert** (14 mart. 1879 – 18 apr. 1955) – **145** de ani de la nașterea fizicianului german, laureat al Premiului Nobel pe 1921;
- 17. RUSSO, Alecu** (17 mart. 1819 – 5 febr. 1859) – **205** de ani de la nașterea scriitorului;
- 22. VAN DYCK, Antoon** (22 mart. 1599 – 9 dec. 1641) – **425** de ani de la nașterea pictorului flamand;
- 25. MISTRAL, Frédéric** (8 sept. 1830 – 25 martie 1914) – **110** ani de la moartea scriitorului francez, laureat al Premiului Nobel pe 1904;
- 29. STEINHARDT, Nicolae** (29 iul. 1912 – 29 mart. 1989) – **35** de ani de la moartea eseistului;
- 30. VERLAINE, Paul** (30 mart. 1844 – 8 ian. 1896) – **180** de ani de la nașterea poetului francez;
- 31. PAZ, Octavio** (31 mart. 1914 – 19 apr. 1998) – **110** ani de la nașterea poetului mexican, laureat al Premiului Nobel pe 1990. (Red.)

Lecția de istorie □ Luna februarie □ Lecția de istorie □ Luna februarie □ Lecția de istorie □ Luna februarie

editorial, cu „Lumini și umbre”, poezii (1923). A scris și a publicat memorialistică, literatură pentru copii, traduceri.

Premiul Academiei Române, Premiul Național pentru Poezie, Premiul „Femina-Vie Heureuse”, Premiul S. S. R. Alte volume: „Unchiul din America”; „Fluturi de noapte”; „Grădina cu amintiri și alte schițe”; „Cântec de comoară”; „Jucării”; „Baba iarna într-un sat”; „În târgușorul dintre vii...”; „Prietenii mei scriitori...”; ș. a.

■ 14/1944 – n. **Constantin Gheneșcu**, la Alba Iulia (d. 26. 09. 2013, Piatra-Neamț), actor. După studii liceale, a absolvit Școala Tehnica Sa-

nitară din București și a lucrat un an la Spitalul Fundeni. A urmat actoria la I. A. T. C. „Ion Luca Caragiale”, absolvent în 1969, ca șef de promoție. A optat pentru Teatrul Tineretului din Piatra-Neamț, unde a jucat, timp de 25 de ani în:

Rememorări nemțene

„Cronica personală a lui Laonic” (debut), „Răfuiala”, „Procesul”, „O noapte furtunoasă” ș. a. În 1997, s-a transferat la Teatrul „Bulandra” București. A fost distribuit în multe filme: „Și caii sunt verzi pe pereți”, „Undeva la Palilula”, „Cealaltă Irină”, „Cronica unei morți amânate” ș. a.

■ 14/1960 – n. **Dan Iacob**, la Piatra-Neamț, poet și eseist. A absolvit Liceul „Petru Rareș” din Piatra-Neamț (1979), apoi, Facultatea de Transporturi a Institutului Politehnic București (1985).

În prezent, lucrează la Biblioteca Județeană „G. T. Kirileanu” Neamț, unde a realizat un proiect de teatru-lectură. În 1984, la o sesiune de comunicări prezintă lucrarea „Strategia gândului filosofic la Baruch Spinoza”. În 1999, după redactări succesive ale eseului „Neodihnirea de ființă”, obține premiul special pentru eseu și pentru nvelă la Concursul de Creație Creștină „Daniel Turcea”. Eseul apare în volum (2001). Alte cărți „Lasă-te locuit”; „Pecetea”; „Uită-te o clipă, răsare soarele...”; „Drumuri prin memorie, Semicentenarul unui mod de a fi” (coord.). Este membru al U. S.

(continuare în pag. 8)

Sărmana limbă română

Nu contest nevoia apariției unei noi ediții a *Dictionarului ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române*, (DOOM3). Lingviștii, filologii, teoreticienii, profesorii, elevii, oamenii care vor să scrie corect, să pronunțe corect, care vor să aibă proprietatea termenilor, oamenii care vor să învețe cuvinte, au permanentă nevoie de dicționare „aduse la zi”. Dar ce înseamnă „aduse la zi”? Din punctul meu de vedere, adus la zi înseamnă dicționare cât mai apropiate de adjectivul *complet* și care cuprind formele actuale ale lexemelor. Evident, de aici se nasc două întrebări: *ce implică formularea „cât mai aproape de adjectivul complet”?* și *ce înțelegem prin „forme actuale ale cuvintelor”?*

La prima întrebare, cei mai mulți au răspuns și vor răspunde că noul dicționar normativ trebuia să cuprindă – așa cum, de altfel, și cuprinde – toate cuvintele, structurile folosite de vorbitori nativi de limba română în ultimele două decenii, chiar dacă cvasimajoritatea acestor cuvinte/structuri nu reprezintă nimic altceva decât niște barbarisme stridente. Am mai precizat că prefer *aurita cale de mijloc*, așa că nu pot fi bănuț de neologismo fobie sau de neoșismofilie. Pot oricând folosi un neologism, chiar și neadaptat la sistemul fonetic și grafic al limbii române, dacă acela este cuvântul care exprimă cel mai bine, cel mai clar, cel mai limpede ceea ce eu vreau să transmit, respectiv ceea ce eu vreau să înțeleagă interlocutorul meu. Cu toate acestea, nu pot accepta ideea ca n barbarisme, anglicisme în mare parte, să fie introduse în dicționarul normativ al limbii române și în *Dicționarul explicativ al limbii române* (DEX) doar pentru că uzul o impune.

Moda lingvistică actuală (preiau structura din titlul cărții scrise de Gligor Gruit, *Moda lingvistică actuală. Norma, uzul și abuzul*) a fost criteriul fundamental în elaborarea celei mai recente ediții a DOOM. Cred că ar fi de prisos să spun că ce este la modă azi, chiar și când vine vorba de moda lingvistică, nu va mai fi de actualitate peste un timp. Pe acest principiu, eu și alții ca mine nu ar trebui să fim speriați. Barbarismele de azi vor dispărea în timp. Totuși, raționamentul nostru trebuie să fie și mai aproape de țesătura limbii române. Dacă acum ea este alcătuită și din atâtea și atâtea fire neadecvate, dar evanescente, peste un timp ce va rămâne? Vor rămâne enorm de multe goluri care nu vor mai putea fi cusute nici când cu tâluite cuvinte românești, fiindcă acestea din urmă au fost trecute în fondul arhaic al limbii atunci când *firele de tort* au fost împletite – sau mixate? – cu ațele de import. Cei care învață să vorbească acum o limbă românească semibarbară, la autoexilarea din limba română a barbarismelor de acum, ei vor înlocui acei termeni tot cu xenisme, nicidecum cu cuvinte românești. Deci, odată cu acceptarea mult prea multor termeni străini neadaptați la sistemul fonetic și grafic al limbii române, pentru care există și corespondent perfect în limba română, se pierde definitiv șansa ca bogăția limbii române să rămână neafectată, precum și șansa să auzim cât mai des vorbindu-se în splendida noastră limbă română. Astfel,

prin formularea *cât mai aproape de adjectivul „complet”*, eu înțeleg, de fapt, un dicționar care să înregistreze *aproape toate* cuvintele din limba română (cuvinte din fondul principal lexical și cuvinte din masa vocabularului), un dicționar pentru care să se fi scormonit și în biblioteci, și în satele românești, nu un dicționar care să cuprindă (și) toate cuvintele și structurile lexicale la modă.

Trecând la cea de a doua întrebare. Cred că formele actuale ale cuvintelor trebuie să fie formele care s-au impus în limbă, care au rămas în urma diferitelor fenomene fonetice și morfologice. Deci, *forme actuale* înseamnă formele din prezent ale cuvintelor care alcătuiesc vocabularul limbii române, și nu cuvinte la modă.

Din declarațiile autorilor DOOM [ediția a III-a] am aflat că a fost aplicat acest principiu, așa cum era absolut normal. Tocmai de aceea am fost mirată să aflu că din 2021, de la apariția DOOM2, eu am vorbit greșit de fiecare dată când am spus, olteneste, *Fusei la școală*. Dacă alcătuirea noului DOOM s-a bazat pe uzul limbii, mă întreb cine și unde spune *Eu azi fui la școală*? În Oltenia, verbul *a fi* era, este și va fi conjugat cel mai des la perfect simplu astfel: *eu fusei, tu fuseși, el/ea fu, noi fuserăm, voi fuserăți, ei/ele fură*. DOOM3 impune însă – exclusiv – forma *fui*, la persoana I, numărul singular, așa cum rezultă din articolul de dicționar: „[...] 1 sg. fui, 1 pl. furăm, m.m.c.p. 1 pl. fuseserăm [...]”. Având în vedere și forma de persoana I, numărul plural, înregistrată în DOOM3, deducem că verbul *a fi* trebuie conjugat la perfectul simplu astfel: *fui, fuși, fu, furăm, furăți, fură*. Așadar, *Fui la școală!*...

Am consultat dicționarul și pentru verbul *a avea*. Am aflat următoarele: „!avea (a-) vb. [...] perf. s. 1 sg. avui, 1 pl. avurăm, m.m.c.p. 1 pl. avuseserăm [...]”. Deducem iarăși că verbul *a avea* trebuie conjugat la perfect simplu: *avui, avuși, avu, avurăm, avurăți, avură* și nu ca până acum: *avusei, avuseși, avu, avuserăm, avuserăți, avură*.

Interesant este că mai-mult-ca-perfectul verbului *a fi* rămâne la formele consacrate: *fusesem, fuseseseși, fusesese, fuse serăm, fuseserăți, fuseseră, dacă avem în vedere precizarea din DOOM3 că la mai-mult-ca-perfect, persoana I, numărul plural forma corectă este fuseserăm*. Tot după vechile reguli gramaticale (radical + sufix/morfem gramatical de perfect simplu + sufixul/morfemul gramatical -se- de mai-mult-ca-perfect + desinențe de număr + desinențe personale) rămâne și mai-mult-ca-perfectul verbului *a avea*, adică DOOM3 impune la mai-mult-ca-perfect formele: *avusesem, avuseseseși, avusesese, avuseserăm, avuseserăți, avuseseră* și nu formele de mai-mult-ca-perfect care s-ar putea forma de la formele actuale de perfect simplu, adică: *avusem, avuseși, avuse, avuserăm, avuserăți, avuseră*.

Prin urmare, logica – gramaticală ori de alt fel – nu ne spune că formele corecte de perfect simplu ale verbului *a fi* și ale verbului *a avea* sunt, de fapt, cele vorbite în Oltenia, în Banat, în Crișana și în Maramureș și

◆ Cum mai conjugăm verbele?

Lecția de istorie □ Luna februarie □ Lecția de istorie □ Luna februarie □ Lecția de istorie □ Luna februarie

(urmăre din pag. 7)

15/1834 – n. **Vasile A. Urechia**, la Piatra, Ținutul Neamț (d. 22. 11. 1901, București), profesor universitar, istoric, scriitor, om politic. Primele studii, la școala particulară din casele boierului Dumitrache Stan din Piatra-Neamț, la pensionul privat al elvețianului Ballif. Învață limba franceză, în particular, cu „musiu” Xenopol (tatăl istoricului), apoi urmează Școala Preparandă de la „Trei Ierarhi” și Academia Mihăileană (1844), Facultatea de Litere, Sorbona. La Paris, scoate gazeta „Opiniunea”. Revenit la Iași (1858), va fi profesor și decan al Facultății de Litere și Filozofie. Pune bazele societății și revistei „Ateneul Român” (1860). Membru fondator al Societății Literare Române (Academia).

■ 15/1955 – n. **Vasile Postolică**, la Păstră-

veni, Neamț, profesor universitar doctor, la Universitatea din Bacău. Matematician. Fost elev și profesor la Liceul „Petru-Rareș”. Peste 70 de lucrări, mai mult de jumătate publicate în străinătate, pe toate meridianele. Inclus în ediția a 16-a

Rememorări nemțene

a „Who’s Who in the World (1998), în „Encyclopedia of business analytics and optimization” din S. U. A. Participant la sesiuni, conferințe și congrese de profil din multe centre științifice ale lumii. Cetățean de Onoare al Municipiului Piatra-Neamț.

■ 17/1924 – n. **Simion Gh. Iordache**, la Călugăreni, Hangu, Neamț, inginer, profesor universitar. A absolvit Școala Normală de Băieți „Gheorghe Asachi”, Piatra-Neamț, Școala de Ofițeri; susține bacalaureatul la Liceul „Petru Rareș” Piatra-Neamț (1946), audiază cursuri la Academia de Arte Frumoase din Iași, renunță și va urma Facultatea de Mine și Metalurgie a Institutului Politehnic Timișoara. Obține titlul de doctor inginer (1964), doctor docent (1972), iar în 1974, devine membru al Academiei de Științe din New York. Este autor a 23 de brevete de invenții.

■ 20/1947 – n. **Leonard Rotaru**, la Valea lui Ion, Blăgești, Bacău, profesor, eseist. Absolvent al Facultății de Litere a Universității București. Carieră didactică: profesor (Zănești, Neamț și Piatra-Neamț), până la pensionare (2011). Președinte al Consiliului Municipal al Pionierilor din Piatra-Neamț, inspector școlar. Titlul de „Profesor evidențiat” (1987), Diploma și Trofeul de

Evoluții picturale: Liviu Hâncu

Joi, 1 febr. 2024, româșcanii au fost invitați la vernisajul unei noi expoziții de artă găzduită la Muzeul de Artă din Roman. A prezentat criticul Mihai Oltean; curator, Mihaela Ciobanu.

Expoziția „Evoluții picturale”, semnată de artistul Liviu Hâncu, ne invită la o zăbovire meditativă, la o călătorie vizuală și cromatică, într-un univers creator, sensibil și profund. Absolvent al Facultății de Istorie și Istoria artei a Academiei de Artă din Sankt Petersburg, a îmbinat practica cu teoria. A fost restaurator la Muzeul de Artă al Moldovei, expert în Ministerul Culturii, profesor la Colegiul de Artă „Al. Plămădeală”, la Institutul de Arte, profesor de artă plastică la Universitatea Tehnică din Chișinău, în prezent fiind membru al UAP Moldova și al Asociației Internaționale a Artelor Plastice – Paris. Profesor, pictor și critic de artă, este un pelerin al plaiurilor moldave și românești, dar și străine, deopotrivă, un însetat de tradiția și farmecul locurilor. Învață din creația marilor maeștri și, mai ales, din creația desăvârșită a naturii, care îl fascinează și căreia îi dedică lucrări de intensitate cromatică. Cu peste 30 de expoziții personale în Republica Moldova, România (Cluj-Napoca, Arad, Bistrița Năsăud, Galați) și în străinătate (SUA, Germania, Austria, Ungaria, Bulgaria, Turcia), cu participări la expoziții de grup, Liviu Hâncu

se impune ca un artist al unor dimensiuni plastice distincte.

De la clasic la tradiționalism, de la realism la abstract, cu abordări cubiste, penelul lui Liviu Hâncu se manifestă epic, într-o cromatică spațială vibrantă, armonioasă și echilibrată. Dinamismul tușelor cucerește vizualul, invitând la poposiri nostalgice în timp și spațiu. Peisajele sale, colțuri de natură, frânturi de case, de biserici, în panorame de pitoresc, învăluie printr-o stare de emoție și bucurie, de sinceritate și dăruire, având acel privilegiu al plain-air-ist-ului împătimit. Lumina și culorile devin metamorfoze ale limbajului plastic hâncian, debordând de o energie acaparatoare, în orchestrări romantice, creând un sentiment profund spiritual. Natura se desfășoară solemn, se deschide ca un amfiteatru, festiv prin forme și culori, în linii largi, degajate, oferind o fluiditate de recviem.

Natura statică se dezvăluie în forme stilizate, în spații intime, statornice, într-un pensulaj complex, cu abordări cubiste. Devin ritualuri ale trăirilor și emoțiilor artistului, creând conexiuni profunde în reprezentări ale lucrurilor

simple, care stârnesc privitorului un profund lirism. Construcții ordonate, în tonuri echilibrate, prin configurări de esență, care transformă spa-

țiul într-un dialog al viziunii, al existenței, al transcendentalului. Grupaje sincere și sensibile, în admirabile tonuri de mare grație, în mânuiri melancolice de microuniversuri, cu trimiteri de geneză, ca o expresie a locurilor și a memorie.

Curator, Mihaela CIOBANU

Sărmana limbă română

Cele care încă ajută la formarea timpului mai-mult-ca-perfect, așa cum limpede arată conjugările exemplificate?

În aceste condiții, cred că premisa cum că au fost normate formele și cuvintele cel mai des utilizate nu este, nu mai este o explicație pentru modificările de neînțeles impuse ca forme corecte în ediția a III-a a Dicționarului ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române.

Mai mult, în același dicționar [precum și în precedentul] găsim și alte situații fără sens. În clasa a III-a, elevii învață că prenumele Ion, dar și prenumele Ioana se despart în silabe [i-on], [i-oa-na], potrivit unei reguli de despărțire în silabe [două vocale alăturate se despart, de regulă, în hiat]. Dar, cum, de fapt, numele nu se despart în silabe – potrivit altei reguli – DOOM3 nu înregistrează substantivul propriu *Ion*, ci doar substantivul comun *ion*, despărțit [i-on]. Însă găsim în același dicționar și cuvintele: *iod*, *iodat*, *iodic*, *iodism*, *iodiza*, *iodizare*. Cuvântul *iod*, de exemplu, nu

apare despărțit în silabe, celelalte toate se despart: [io-dat], [io-dic] etc. Prin urmare, înțeleg, înțelegem că lexemul *iod* este monosilabic. Iar dacă *iod* este un cuvânt monosilabic, de ce cuvântul *ion* este bisilabic?

Acestea toate constituie contraargumentele mele la concluzia, la argumentul că limba română actuală a fost criteriul absolut, principiul singular, care a impus conținutul ediției din anul 2021 a *Dicționarului ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române*. În multe cazuri lipsesc tocmai formele uzuale, statornice, multe dintre ele, chiar prin reguli învătate acum mulți ani în școală.

Trebuie să precizez că textul de față este o simplă constatare a unor situații, nu o contestare a DOOM3, care a presupus un efort uriaș din partea autorilor și care rămâne, pentru noi toți, până la publicarea unei noi ediții, dicționarul normativ al limbii române. (N.R. Prelucrare din *România literară* nr. 46/2023)

Alexandra Florina MĂNESCU

Lecția de istorie □ Luna februarie □ Lecția de istorie □ Luna februarie □ Lecția de istorie □ Luna februarie

” Excelență în Educație” (2010). Membru fondator al Revistei „Asachi”, (1991), coordonator al suplimentului „Didactica”. Colaborări: „Acțiunea”, „Apostolul”, „Ceahlăul”, „Conta”. Cărți: „Noțiuni și exerciții de limba română” (colab.); „Biserica «Buna Vestire», Dărmănești, Piatra-Neamț”, „Dincolo de orice, rămâne nădejdea”.

■ 21/1967 – n. **Andă-Luiza Bogza**, la Piatra-Neamț, solistă de operă. A absolvit Școala Nr. 3, Liceul „Calistrat Hogaș” (cl. IX-X), Școala de Muzică, toate din Piatra-Neamț, Liceul de Muzică „George Enescu” din București, Conservatorul din Iași și Academia de Muzică, București (prof. Arta Florescu). S-a stabilit la Praga, unde și-a

desăvârșit pregătirea muzicală la Academia de Muzică, iar în 1991, după un succes răsunător cu rolul titular din opera „Jenufa” de Leon Janacek, a devenit solistă a Operei din capitala Cehoslovaciei. Și-a continuat studiile la Viena și Berlin. Pre-

Rememorări nemțene

miul I la Concursul laureaților de la Viena. S-a bucurat de succes pe marele scene ale lumii.

■ 23/1950 – n. **Gheorghe Radu**, la Ruginoasa, Neamț), profesor, publicist. A absolvit Facultatea de Istorie a Universității din Iași (1974), profesor la Școala Generală din Boghicea, Neamț, apoi, a lucrat la Arhivele Naționale (arhivist, la Direcția Județului Bacău, până în 1981, director la Direcția Județului Giurgiu, pe aceeași funcție la Direcția Județului Neamț, până în 2002, în continuare, ca arhivist). Din 2003, muzeograf la Com-

plexul Muzeal Județean Neamț. Debut publicistic (1978) în Revista „Ate-neu”, iar editorial (1984) cu „Îndrumător în Arhivele Statului Județul Neamț” (coautor). Au urmat două volume „Catalicii din Județul Neamț: 1552-1900. Aspecte istorice și demografice” și „Catalicii din Județul Neamț în secolul XX. Aspecte istorice și demografice”. Colaborări în presa din Neamț și din țară. Alte cărți: „Minoritățile naționale din România: 1918-1925”, (colab.); „Basarabia, pământ românesc” ș. a.

N. R. – Prelucrare după *Personalități ale culturii din județul Neamț, un calendar alcătuit de Constantin Tomșa*, Editura Crigarux&Cetatea Doamnei, Piatra-Neamț, 2014).

Omagiu generației Unirii (1)

(urmăre din pag. 1)

Declaratia de Unire a Republicii Democratice Moldovenești (Basarabia) cu România a fost susținută de majoritatea deputaților: din cei 138 de deputați cu mandate valide, pentru Unire au votat 86 de deputați, contra – 3, s-au abținut – 36, alți 13 deputați, din diferite motive, au lipsit de la ședința respectivă.

Actul Unirii Basarabiei cu România a avut consecințe benefice nu doar pentru populația românească cuprinsă între aceste două ape, dar a influențat și dezvoltarea etniilor conlocuitoare în spațiul basarabean; a determinat schimbarea frontierelor etnice ale statului român, a influențat profund modificarea dispozițiilor și mentalităților clasei politice românești și a întregului popor român.

Această filă de autentică istorie politică cu valențe atât de multiple, scrisă la Chișinău, este opera unor fii și fiice de boieri și țărani, răzeși și mazili, slujitori ai cultului – Vasile Stroescu, Constantin Stere, Pan Halippa, Ioan Pelivan, Ion Inuleț, Daniel Ciugureanu, Ion Buzdugan, Anton Crihan, Ion Codreanu, Elena Alistar și alții – care, într-o conjunctură politică internațională destul de complicată și dinamică, dar, în același timp, destul de imprevizibilă, și-au asumat responsabilitatea, dar și riscul de lideri ai mișcării naționale. Activitatea desfășurată de aceste mari personalități a fost orientată spre satisfacerea interesului național (desăvârșirea unității politice și naționale românești) și progresului social (înfăptuirea reformei agrare, cucerirea drepturilor și libertăților democratice

zistență la politicile de deznăționalizare, capacitatea de a supraviețui în condiții extreme, capacitatea de a-și păstra identitatea etnică și conserva patrimoniul cultural. După un secol de înstrăinare și suferință, la momentul potrivit, într-o conjunctură internă și internațională complicată, dar favorabilă interesului național, deputații Sfatului Țării au decis, în mod democratic și în spiritul normelor de drept internațional, valabile la moment, destinul populației dintre Prut și Nistru.

Unirea Basarabiei cu România a reprezentat un act responsabil și de mare curaj al oamenilor politici din spațiul basarabean. În condițiile în care asupra Basarabiei plana pericolul dezintegrării și instaurării terorii roșii bolșevice, actul Unirii Basarabiei cu România reprezenta soluția de salvare a populației din ținut de perspectiva totalitară de dezvoltare, iar evenimentul ca atare este cea mai frumoasă pagină de istorie politică scrisă în spațiul basarabean de fiii acestui pământ și în interesul întregii populații din acest spațiu.

Beneficiile actului Unirii Basarabiei cu România s-au manifestat plenar pe diverse dimensiuni. În plan politic și național, s-a pus capăt dominației străine, iar populației din Basarabia i-a fost oferită perspectiva dezvoltării într-un cadru politic-național firesc; s-au creat condiții favorabile pentru încurajarea activității politice, pentru perfecționarea sistemului

politic pluralist, pentru dezvoltarea democratică a societății. Pe dimensiunea social-economică, prin reforma agrară, s-a creat o bază solidă de dezvoltare a economiei, în special a agriculturii, iar țăranimea a devenit un factor influent în viața politică a țării. Progrese notabile au fost înregistrate pe tărâmul cultural: învățământul, știința, tehnica, literatura și artele frumoase au îmbogățit patrimoniul cultural național românesc.

Actul Unirii Basarabiei cu România, votat și de trei deputați minoritari, a produs efecte benefice și asupra dezvoltării minorităților naționale

Actul unirii Basarabiei cu țara mamă

din Basarabia. În fine, ca urmare a actului Unirii, întreaga populație din Basarabia s-a dezvoltat într-un cadru firesc, democratic și european.

În plan internațional, legalitatea și justetea actului Unirii votat de Sfatul Țării al Basarabiei la 27 martie 1918 au fost recunoscute de Conferința de Pace de la Paris (1919-1920). Prin Tratatul dintre România, pe de o parte, și Marea Britanie, Franța, Italia și Japonia, de cealaltă parte, semnat la 20 octombrie 1920, Înaltele Părți Contractante recunoșteau „suveranitatea României asupra teritoriului Basarabiei cuprins între frontiera actuală a României, Marea Neagră, cursul Nistrului de la gura sa până la punctul unde este tăiat de vechiul hotar dintre Bucovina și Basarabia și acest vechi hotar”.

Acțiunile de cinstire a generației Unirii, desfășurate în fiecare an, la sfârșitul lunii martie, atât la Chișinău cât și în alte orașe, centre universitare și culturale din Republica Moldova și România, atestă faptul că societatea noastră, după o perioadă de amnezie, rătăcirii regretabile, face eforturi să revină la normalitate. Românii încearcă să-și restabilească memoria istorică mutilată de răuvoitorii neamului nostru, caută să-și redefească locul lor în peisajul civilizației europene și să se plaseze în circuitul de valori universale.

Din păcate, astăzi se cunoaște prea puțin despre opera generației de la 1918. Cauzele unei atare situații sunt multiple, atât de natură obiectivă, cât și subiectivă. Scoaterea generației Unirii din istorie, „uitarea” faptelor lor nu este un fapt accidental, nu este o treabă întâmplătoare,

Sala în care s-a semnat actul unirii Basarabiei cu țara mamă

etc.) pentru întreaga populație dintre Prut și Nistru.

Evenimentul istoric produs la Chișinău, la 27 martie 1918, a pus în evidență energia fizică și puterea morală inepuizabilă a întregului popor român, dar mai ales a ramurii lui orientale, care a demonstrat întregii lumi forța de re-

80 de ani de la nașterea scriitoarei LIDIA HLIB

Romantică întârziată, poeta rămâne un copil al firii, spunându-și simplu rugăciunile, dorurile, nostalgiile, întrebându-se neliniștită ce este dragostea, viața. Chiar dacă lumea i se pare la un moment dat un teatru rău jucat, cu rolurile inversate, ea caută să-i redea ordinea sacră și s-o supună sub regimul bucuriei.

Mihai CIMPOI

Elisabeta Lidia Hlib s-a născut la 2 februarie 1944, în satul Dănuțeni, raionul Ungheni. Cunoscută în special ca autoare de proză și teatru pentru copii, ea s-a dedicat de asemenea poeziei lirice, filosofo, religioase și satirice.

Și-a făcut studiile superioare la Universitatea de Stat din Moldova, Facultatea de Filologie, pe care a absolvit-o în anul 1965. După finalizarea studiilor, a lucrat un an la Școala nr. 1 din satul Cărpineni, Hâncești ca profesoară de limba și literatură română. Ulterior, a activat în calitate de regizor al emisiunilor pentru copii la Televiziunea Națională (1966-1988), redactor-scenarist la Teatrul Televizat „Prichindel”, secretar literar la Teatrul „Licurici”, coordonator la Editura Uniunii Scriitorilor (1989-1992), la editurile „Iulian” și „Silvius Libris”, colaborator la revista „Steluța” (azi „Alunelul”).

A debutat literar în 1967 cu miniatura pentru copii *Micuța*, publicată în revista „Moldova”. A con-

tinuat să scrie, publicând nuvele în culegerea colectivă *Dintre sute de catarge*, precum și proză satirică, epigrame în periodicele timpului.

Debutul editorial s-a produs în 1982 cu volumul de poezii pentru copii *Stăpâna lunilor de vară*, urmat de alte volume adresate micilor cititori: *Regina nopții* (1984), *Fetița din televizor* (1988), *Zâna celor micuți* (1990), *Povestea Licuriciului* (1995), *Legenda Mării*

Negre (1996), *Migo-Flamingo* (2002), *Ciocărlia și elfii* (2005), *Surpriza lui Moș Crăciun* (2012), *Piese pentru copii* (2012), *Poveștile căsuței cu surprize* (2015), *Legenda Zânei Flora* (2015), *Legenda Zânei Fauna* (2016), *Zâna de pe lună* (2016), *Cățelușul năzdrăvan* (2016), *Prințul Zburatic și Zâna cerurilor* (2019). Este și autoarea mai multor scenete și piese pentru copii, printre care: *Fetița cu daruri*, *Aventurile lui Istețel și Tărcățel*. De asemenea, a tradus din creația pentru copii a unor scriitori ruși, inclusiv *Aventurile lui Buratino* de Alexei Tolstoi.

Pentru adulți a editat plachetele de versuri *Floarea cu mii de petale* (1998), *Evantaie stelare* (2003). A semnat scenariul pentru filmul televizat *Ceramica din Ungheni* (1987).

O altă fațetă a personalității sale artistice este grafica de carte, unele dintre scrierile autoarei fiind însoțite de ilustrațiile proprii. La aniversarea celor 60 de ani de la

naștere, la Muzeul de Literatură Română „Mihail Kogălniceanu” au fost vernisate două expoziții: „Chemarea infinitului”, care a reliefat drumul de creație al scriitoarei, și „Vibrații noi”, care a adus-o în prim-plan pe pictorița Lidia Hlib.

Este cunoscută și ca un apărător al mediului ambiant, mai ales prin articolele publicate în revista „Ave Natura” și în ziarul craiovean „Pădurea Noastră”. Este redactorul și alcătuitorul cărții cu tematică ecologistă *Pădurea, rădăcina sufletului*.

Este membră a Uniunii Scriitorilor din Moldova (din 1987).

Pe parcursul anilor a obținut mai multe premii și mențiuni: Premiul Comitetului de Stat pentru Edituri, Poligrafie și Comerț cu Cărți al RSSM (1986, pentru cartea *Regina nopții*), Premiul Ministerului Culturii la Concursul de dramaturgie (1992, pentru piesa *Aventurile lui Istețel și Tărcățel*), Premiul Uniunii Scriitorilor din Moldova (2008, pentru cărțile *Regina nopții* și *Zâna celor micuți*), Premiul „Danaster” pentru proză în cadrul Salonului Internațional de Carte pentru Copii și Tineret (2015, pentru *Poveștile căsuței cu surprize*).

(N.R. preluare după Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă” – *Aniversări Culturale* 2024, Ed. ARC, Chișinău, 2024)

Maria HAREA

Omagiu generației Unirii (1)

expulzarea din memoria colectivă a evenimentului de la 1918 a fost o acțiune programată de mai marii zilei, ale căror activități, făptuite sub lozinca construcției „viitorului luminos al omenirii”, s-au dovedit a fi destul de palide comparativ cu cele realizate de generația Unirii.

Odată cu instaurarea monopolului ideologic al partidului comunist, numele celor care au înfăptuit Unirea, în cel mai bun caz, a fost trecut sub vălul tăcerii, dar, în majoritatea cazurilor, au fost prezentați publicului ca exponenții exploatarelor țărănimii, ca „trădători ai intereselor clasei muncitoare” și „dușmani ai poporului”. Sub aceste stigmate de clasă s-a desfășurat procesul de exterminare fizică a luptătorilor naționali.

Despre evenimentele ce s-au desfășurat în Basarabia în anii 1917-1918, precum și în perioada imediat următoare, decenii la rând, propaganda comunistă a răspândit informații false, cu o vădită tentă antinațională, antiromânească. Ani în șir, cei care au luptat pentru cauza națională erau prezentați opiniei publice drept elemente reacționare, trădătoare, exploatare

sau chiar dușmani ai poporului. Așa instituții precum școala, presa, radioul, TV etc., instituții preponderent de stat, căci cele private erau lipsă, au intoxicat mințile basarabenilor cu teorii false și străine spiritului și sufletului uman. Actul Unirii și evenimentele ce i-au urmat din perioada interbelică, numele și faptele marilor personalități, care au luptat pentru interesele poporului nostru, au devenit subiecte de denigrare publică, s-a încercat scoaterea lor din istorie, ștergerea lor din memoria colectivă.

În timpul regimului totalitar sovietic s-a făcut totul pentru ca numele celor care au reprezentat cu onoare interesul național să dispară pentru totdeauna din memoria neamului nostru. Practic, câteva generații din perioada postbelică nu au cunoscut nimic despre contribuția generației Unirii la prosperarea economică a țărănimii, la susținerea culturii naționale, la cultivarea conștiinței și identității naționale, la menținerea și

promovarea ideii unității naționale în condițiile în care Basarabia, dar și alte teritorii românești,

Harta la 1918

se aflau sub stăpânire străină. Această nedreptate istorică și acest gol istoriografic trebuie înălțurate.

(Continuare în numărul viitor)

Sărbătoare la Pererita

Poet al Prutului, Mamei, Patriei, Adevărului și Iubirii, Grigore Vieru a adunat pe data de 14 februarie, ziua când ar fi împlinit 89 de ani, oaspeți și admiratori ai creației sale la Casa-muzeu Grigore Vieru din satul său natal Pererita.

Curtea casei părintești a lui Grigore Vieru a fost plină în această zi de vocile copiilor din gimnaziul din sat, care îi poartă numele, din alte instituții din raion, a copiilor din instituțiile educaționale ale raionului Ialoveni, care au venit cu recitaluri de poezie și

cântece pe versurile lui Grigore Vieru.

Alături de organizatorii și gazdele evenimentului TAINA CARE MĂ APĂRĂ: administrația și cadrele didactice din Gimnaziul Grigore Vieru, dna Liliana Ciubatii, director, Preotul Blagocin al bisericii din localitate, dl Lilian Ciubatii, directorul Casei-muzeu, dl Veaceslav Ciutac, au fost și partenerii educaționali din raion, primari din satele învecinate și primari din comunele-partenere din România.

Cu o deosebită plăcere, la invitația doamnei Liliana Ciubatii, a participat la eveniment

și conducerea Federației Sindicale a Educației și Științei, în persoane dlui Ghenadie Donos, președinte, și dnei Nadejda Lavric, vicepreședinte, pentru a-și exprima admirația și aprecierea față de creația lui Grigore Vieru.

Indirect, dl Mircea Zaharia, redactorul-șef al revistei *APOSTOLUL*, a fost prezent la acest frumos eveniment cu un mesaj emoționant, transmis și dat citire celor prezenți de către subsemnata, redactor de Chișinău al revistei.

Angelina BEGU

Nadejda Lavric, Ghenadie Donos, Angelina Begu

Revista *APOSTOLUL* a ajuns pe prispă la Vieru. În foto: Ghenadie Donos, Angelina Begu și Liliana Ciubatii

Acasă la Grigore Vieru

In memoriam GRIGORE VIERU

(urmare din pag. 1)

Considerați niște eroi ai neamului. Grigore Vieru, Nicolae Dabija, Leonida Lari, Mihai Cimpoi, Ion Hadârcă sunt scriitori care au pornit mișcarea de eliberare națională, adunând în Frontul Popular și în jurul revistei „Literatura și Arta”, inimi mari, minți lucide, voci poetice autentice.

„Suflet în sufletul neamului meu” – cum spunea Coșbuc – poeții basarabeni scriau versuri care mobilizau mulțimile, risipind lumină și speranță. Articolele lor reabilitau adevărul despre istorie, despre deportări, despre foametea din 1946-47, despre statutul bisericilor și redeschiderea lor. Întâlnirile lor publice erau așteptate cu entuziasm, iar Nicolae Dabija povestește că adesea erau întâmpinați în sate de dangătele clopoteilor de la biserici, trase în cinstea lor. Dar, după cum bine știți, primeau și amenințări cu moartea din partea unor organizații șovine – „Memoria” finanțată de Moscova fiind cea mai insistentă, iar libertatea zilei de mâine le era mereu sub semnul incertitudinii...

Sunt lucruri pe care le cunoașteți mai bine decât mine...

În această luptă pentru identitate națională, Grigore Vieru a fost, cu siguranță, un vârf de lance ascuțit și pertinent. În 1970, editează împreună cu Spiridon Vanghelis primul abecedar cu litere latine, următoarea premieră cu grafie latină în Basarabia postbelică fiind editorialul său „Poetul Grigore Vieru s-a preschimbat în iarbă” („Literatura și Arta”, 1988). Mai trebuie spus că poezia sa „Limba noastră cea română”, publicată pe prima pagină în „Literatura și Arta”, a provocat o Plenară dură a CC, care amenința cu interzicerea revistei cu cel mai mare tiraj european la acea vreme...

Acestea, dar și faptul că Grigore Vieru și Eugen Doga au refuzat să scrie textul și muzica unui imn care ar fi trebuit să înlocuiască „Deșteaptă-te române”, creionează destul de clar imaginea unei conștiințe civice deplin angajate.

Figură emblematică a înaltelor idealuri românești, Vieru rămâne nu doar „mesagerul Basarabiei victimizate” (Mihai Ungheanu) ci, după cum spunea el însuși, „nimic altceva decât o lacrimă de-a lui Eminescu”. Poezia sa, de o mare simplitate formală, mustește de eminescianism, sinceritate și cantabilitate. E un poet pe care n-ai cum să nu-l iubești. Și poate cel mai bine l-a caracterizat Marin Sorescu, un bard din aceeași stirpe: Vieru atacă poezia frontal și cu cea mai mare simplitate, cu candoarea și nevinovăția celor care umblă pe acoperișuri...

Astăzi, eroismul corifeilor basarabeni riscă să cadă în derizoriu și să fie anatemitat, apărătorii ființei și demnității naționale, repere ale românismului, fiind pericole pentru Noua Normalitate și principalii dușmani ai Marii Resetări. Pe acest fundal îngrijorător, prezența sărbătorire a lui Vieru este un gest care trebuie aplaudat; tainele care ne apără – iubirea de glia strămoșească și poezia – fiind predate cu demnitate generațiilor de mâine. Felicitări.

Alături de Ipoteștii lui Eminescu, Rășinariii lui Goga, Mălinii lui Labiș, Codrenii lui Dabija sau Bursucenii Leonidei Lari, Grigore Vieru a așezat Pererita pe Harta Poeziei Românești. E o hartă pe care ar trebui s-o prețuim și s-o iubim, pentru că într-o zi, pe care o dorim tot mai apropiată, Harta POEZIEI MARI să se identifice cu Harta ROMÂNIEI MARI. Doamne ajută! (N.R. – Text prezentat de Angelina BEGU, redactor-șef adjunct, la comemorarea lui Grigore Vieru, Pererita, 14 febr. 2024)

Ziua Națională a Lecturii, sărbătorită la Universitatea de Stat din Moldova

Biblioteca Centrală a Universității de Stat din Moldova a invitat comunitatea academică universitară și nu doar, la un amplu program de activități, dedicat celei de-a doua ediții a Zilei Naționale a Lecturii, care este marcată în ziua de 14 februarie, zi în care s-a născut marele poet Grigore Vieru. Tot în această zi, Biblioteca Centrală Universitară a lansat și cea de-a doua ediție a Campaniei „Primește și dăruiește o carte”. Potrivit directorului Bibliotecii Centrale a USM, Lilia Dogoter, scopul campaniei este de a promova lectura, de a provoca și stimula interesul publicului pentru cărți și bibliotecă. Biblioteca și comunitatea academică încearcă să sensibilizeze utilizatorii, în special generația tânără, dar și să-i încurajeze să promoveze mesajul cu referire la importanța lecturii și de ce nu să devină chiar ei promotori și ambasadori ai lecturii.

Fiecare dintre noi poate celebra sau con-

semna această zi, în percepție proprie. Respectiv, Biblioteca a venit cu inițiativa de a oferi bucuria prin a dăruii și a primi o carte, prin a bucura pe cineva cu o carte din biblioteca personală, din lecturile profesionale, dar și de a reda cărții tale, am putea spune, o nouă viață. În acest sens, Biblioteca a propus studenților, doctoranzilor, doctorilor câteva titluri de carte, care sunt primite tot prin donații și se regăsesc în mai multe exemplare în colecția bibliotecii. Aceștia, la rândul lor, pot să-și ia o carte de interes, respectiv, pot să aducă ei o carte, dacă doresc, iar prin activitățile respective de colectare și donații de carte, să răspundă și sloganului lansat „Bucură pe cineva cu o carte și poți fi răsplătit cu aceeași bucurie prin altă carte”, contribuind în mod cert la conștientizarea valorii lecturii, dar și alăturându-se mesajului nici o zi fără citit.

De asemenea, în holul Blocului central al USM a fost vernisată Expoziția itinerantă de

carte „Grigore Vieru – poet al nemuririi”, din colecția pe care o deține Biblioteca.

Eugenia TOFAN,
Șef Secție, Departamentul Cercetare
și Inovare, USM

LEXIS sprijină cadrele didactice în activitatea cu elevii dislexici

„Fiecare copil este unic, nu numai capabil să învețe, ci și capabil să reușească.” (R.J. Meehan)

Asoția București pentru copii dislexici (ABCD) susține și promovează drepturile copiilor cu dislexie în România și vine în sprijinul celor care se confruntă cu tulburări specifice de învățare prin oferirea de informații, acces la resurse de specialitate și programe de intervenție fundamentate științific. Un astfel de program este ERASMUS+ KA220-SCH – „LEXIS”, destinat cadrelor didactice care predau limba engleză în ciclul preșcolar, primar și gimnazial, program în care Asociația București pentru copii dislexici este partener alături de 3rd Regional Centre for the Design of Education in Primary and Secondary Schools in Northern Greece (Grecia), PELICAN (Republica Cehă), A & A Emphasys Interactive Solutions Ltd (Cipru), Lingua Consulting (Polonia), ASSERTED KNOWLEDGE OMORRYTHMOS ETAIREIA (Grecia) și SPOLECZNA AKADEMIA NAUK (SAN) (Polonia), care este și coordonator.

Partenerii și-au adus contribuția în acest proiect și au realizat o platformă (<https://academy.lexisproject.eu>), unde se regăsesc celelalte produse: „Ghidul de la A la Z despre dislexie” („The A to Z Booklet for Dyslexia”) ce prezintă informații de specialitate și sfaturi utile pentru cadre didactice și părinți, un suport de curs (The Training Pack) și o gamă largă de resurse de învățare, instrumente digitale și sugestii de tehnici de lucru.

Sesiunea de formare pentru

profesorii de limba engleză – activitatea C1 Short-term staff training Train the Trainers – Preparation for setting up the LEXIS ACTION PLAN FOR SCHOOLS este parte integrantă a proiectului ERASMUS+ KA220-SCH – „LEXIS” cu numărul 2021-2-PL01-KA220-SCH-000048985 și s-a desfășurat în Nicosia, Cipru, la centrul EMPHASYS, în perioada 5.02.2024 – 9.02.2024. La acest curs de formare, am avut oportunitatea să fac parte din echipa Asociația București pentru copii dislexici (ABCD) alături de doamna Lorana Gavril – psiholog (specializat în terapia pentru copii dislexici), doamna Andreea Ioviță – psiholog, președinte al Asociației pentru copii Dislexici Craiova, doamna Lavinia Catrina

– profesor la Școala Româno-Britanică din Craiova și doamna Monica Tone – profesor la Liceul Teoretic Dante Alighieri din București.

Având la bază suportul de curs, prezentările și dezbaterile ce au avut

loc au adus multe informații valoroase, fiind un schimb util de bune practici pentru cadrele didactice prezente, dar și pentru specialiștii în domeniul dislexiei. Între profesorii participanți, au existat și persoane dislexice, sau care au în familie copii dislexici. Experiența lor din această dublă calitate este semnificativă în transmiterea informațiilor din proiect colegilor lor, având o perspectivă mai amplă asupra dislexiei. Profesorii și părinții dețin cel mai important rol în susținerea copilului privind adaptarea și prestația școlară. Prin conștientizarea a ceea ce reprezintă această tulburare de învățare, atât cu slăbiciunile cât și cu punctele ei forte, printr-o atitudine pozitivă față de provocările ei, prin empatie, se pot produce îmbunătățiri majore în viața copilului dislexic.

Cursul este structurat pe trei module, fiecare având două părți și oferă informații teoretice despre dis-

lexie, modalități de adaptare a conținutului învățării la nevoile elevilor dislexici și modalități de utilizare a abilităților și tehnologiilor

digitale aplicând metode de lucru inovative în procesul didactic. Scopul cursului este de a sprijini profesorii pentru o mai bună înțelegere a specificului dislexiei și de a contribui la dezvoltarea profesională, ofe-

rind acestora resurse educaționale extrem de utile în activitatea didactică.

Echipa Lexis a conceput o bancă de resurse digitale, care vin în sprijinul activității cadrelor didactice, precum soft-uri educaționale (text-to-speech software, speech-to-text software, dyslexia-friendly Fonts, mind-mapping software, mind-mapping Apps, etc) și a creat un model de Fișă de verificare (Check List) – un instrument de monitorizare, prin care profesorii pot afla dacă există vreun semn specific dislexiei la elevii din clasele lor și o Listă de verificare, cu rolul de a-i ajuta pe profesori să evalueze în ce măsură resursele/instrumentele utilizate sunt adecvate pentru elevii cu dislexie. În cazul acestora, este necesară reactualizarea permanentă a cunoștințelor, dezvoltarea memoriei, abordarea multisenzorială (în special în introducerea noului vocabular) și oferirea de suport vizual în sarcinile de citire și înțelegere auditivă.

Utilizate în mod echilibrat în procesul de predare-învățare-evaluare, instrumentele digitale vin cu multiple beneficii pentru elevii dislexici, precum: îmbunătățirea scrișului/cititului, întărirea capacității de concentrare și coordonare, activizarea și îmbogățirea vocabularului, formarea și consolidarea abilităților digitale, depășirea dificultăților de învățare a limbii engleze.

Misiunea noastră, a cadrelor didactice, este să sprijinim fiecare copil în unicitatea lui, să își descopere potențialul maxim de învățare și să îl valorifice spre succes.

Prof. Ramona-Mihaela ROȘU

PRO DIDACTICA

Educația estetică – formarea gustului pentru frumos

Educația estetică în școală și în societate este un proces cu o largă sferă de cuprindere, frumosul fiind considerat ca o valoare de existență cu potențe formative deosebite. Știința despre frumos își are rădăcina în grecescul „sintetis” – „a simți”, așa că, educația estetică înseamnă dezvoltarea sensibilității. Educația artistică rămâne o componentă de prim rang în cadrul educației estetice, fiind o educație prin artă și pentru artă.

Obiectivul fundamental urmărit în educarea tinerilor, presupune a forma o atitudine estetică superioară, alături de încredere și atașament estetic pentru artă. Ea se naște numai pe baza unei atitudini realiste, lucide deoarece „oricât de sus îți poartă frumusețea capul, ea atinge întotdeauna cu picioarele pământul” (proverb arab).

Noul va produce întotdeauna un șoc estetic, în sensul că el va pretinde criterii noi de apreciere sau măcar adecvarea celor vechi. Acest șoc nu va transforma atitudinea estetică, ci o va îmbogăți și îmbogăți. Sarcina învățătorului este de a pune copilul în contact cu valorile artei tradiționale românești, cu valorile peisajului și momentele istorice și cu cele ale artei plastice. Ele dețin un important rol formativ, oferind perspective în formarea simțului estetic.

Cadrele didactice au un rol important în educarea componentelor estetice: simțul estetic, gustul estetic, judecata estetică, atitudinea, emoția estetică. În procesul educativ din școală, cadrele didactice urmăresc cunoașterea personalității elevilor și să intervină în formarea acesteia. Se știe că opera de artă solicită amplu personalitatea umană

Elevul contemporan simte într-o mai mare măsură nevoia acută de a introduce esteticul în activitatea sa, deoarece știe pe de o parte că are acces la el iar pe de altă parte pentru că inesteticul a devenit insuportabil și străin vieții. Educația artistică are o sferă de acțiune mai restrânsă, sondează însă mai adânc și imprimă

dezvoltarea capacității de a sesiza și de a pretinde o estetică a ambianței cotidiene, pune publicul de a recepta polisemia unei creații valoroase și de a înțelege și prețui frumosul în toate ipostazele sale: în artă, natură și societate. Educația artistică presupune formarea capacității de apreciere și judecării artistice, dezvoltarea nevoii pentru frumos, sensibilizarea personalității umane. Spectatorul care nu participă, nu vibrează, care nu se emoționează la perceperea operei de artă, poate fi socotit un invalid spiritual.

Învățătorul și elevul trebuie să dețină un nivel de pregătire adecvat pentru ca arta să stârnească bucurie și să emoționeze. Orice om poate gusta frumosul și poate trăi după legile estetice cu condiția ca el să fie ajutat, pregătit, îndrumat. Procesul educației artistice trebuie înțeles ca o activitate dirijată, continuă, sistematică, începută de timpuriu și realizată prin concursul școlii, familiei și societății.

De aceea, este necesar ca, în calitate de părinți și de învățători, să oferim copilului toată dragostea, atenția și priceperea noastră de a se dezvolta echilibrat și armonios. Receptivitatea și sensibilitatea copilului pentru frumos, se cer cultivate cu răbdare și pricepere, pentru a deveni însușiri fundamentale și statornice ale personalității acestuia.

A crește oameni capabili să iubească arta, să lupte pentru ea, să facă din artă o valoare necesară vieții cotidiene, să o înscrie printre bunurile sale de căpetenie, înseamnă a întări frontul împotriva urâtului, kitsh-ului și de a da noi și utile valori educației din școală. Datoria școlii este de a da vieții tineri cu putere de discernământ în domeniul estetic, tineri cu „bun simț”. Noțiunea de gust, definește facultatea de a discerne spontan între frumos și urât, plăcut și neplăcut, interesant sau plicticos în artă și realitate.

Cantitatea de cunoștințe acumulate în domeniul artistic, estetic, joacă un rol preponderent în enunțarea unei judecări cu gust. Sensibilizarea copilului pentru frumos este punctul de plecare în educația estetică. Ea începe timpuriu, de la vârstă mică din familie. Aceasta poate influența pozitiv sau negativ și în ambele cazuri, rolul cadrului didactic fiind hotărâtor, fie de a corecta, fie de a continua și a exploata cele

investite până acum.

Cadrul în care învață, se joacă și trăiește copilul are rol important în sensibilizarea pentru frumos. Astfel, clasa, holul, curtea și spațiile

de joacă special amenajate trebuie să ofere un tablou înviorător al ordinii și curățeniei, o lecție vie de armonie, simplitate, bun gust, eleganță,

o notă de intimitate odihnitoare și luminozitate caldă.

Un alt factor prezent în viața copilului cu ajutorul căruia putem manevra și modela gustul pentru frumos este îmbrăcămintea. Aici un rol important îl deține familia. Putem influența pozitiv familia prin discuții sincere, apropiate cu părinții elevilor, mai ales cu mamele în care putem strecura discret, subtil, sfaturi referitoare la îmbrăcămintea copiilor.

La vârsta școlară vom influența sensibilitatea pentru frumos prin punerea elevului în contact cu arta. Artă populară românească, izvor al artei naționale, se află mai aproape de sufletul copilului prin simplul fapt că acesta ia contact mai ușor cu ea. Va trebui să-i trezim interesul față de ceramica veche, față de portul popular ce reflectă extraordinarul bun gust al poporului nostru.

În omul de mâine vom regăsi copilul de azi pe care noi îl formăm. Să încercăm să îl învățăm să deosebească opera de artă de încercările neizbutite ale amatorilor, ulciorul de lut de imitațiile de plastic, covorul țărănesc de carpa cu chipuri de animale, pictura naivă de obiectele de bălci, cea țărănească de imitațiile tipătoare, frumosul de urât, arta de kisch și atunci va ști cum să se îmbrace, cum să-și decoreze locuința, cum să îmbine utilul cu esteticul.

Prof. inv. primar Daniela Gina COZMA,
Școala Profesională, comuna Petricani,
județul Neamț

BIBLIOGRAFIE:

Bârsănescu, Ș. Văideanu, Ge. – „Educația estetică”, E.D.P., București, 1961

Crețu, E. – „Psihopedagogia școlară pentru învățământul primar”, Ed. Aramis, București, 1999

Sușală, I. – „Estetica și psihopedagogia Artelor plastice și Designului”, Ed. Sigma, București, 2000

Marinescu, S. – „Invitație la educație”, Ed. Carminis, Pitești, 2003

Vianu, T. – „Estetica”, București, 1968

cele estetică o notă distinctivă și-i impune un barem calitativ superior.

Educația estetică este o operă complexă ce urmărește formarea unor gusturi de calitate,

O serie de orientări sociologice abordează problema raportului dintre educația copiilor și mass-media. În acest sens, s-au conturat două curente. Unul consideră că violența este promovată prin mass-media, că ea afectează negativ socializarea copilului, ce poate vedea până la 14.000 de morți violente la TV numai în copilărie, și că mass-media contribuie la creșterea numărului comportamentelor deviante, în special a delinvenței (sub toate formele ei). Al doilea curent se bazează pe ideea că mass-media nu manipulează individul, ci este opțiunea acestuia de a utiliza după cum dorește mijloacele mass-media.

Deseori vedem în jurnalele televizate sau citim în ziare despre acte de violență produse în școli. Drumul de la micile neînțelegeri dintre elevi, către marea violență este foarte scurt, arată reprezentanții ai Poliției și de aceea trebuie să se găsească soluții.

Un studiu sociologic a arătat că o parte din elevii chestionați declară că sunt agresați verbal și uneori chiar și fizic acasă, iar alții spun că sunt agresați verbal acasă și la școală. Violența în familie reprezintă abuzul fizic, emoțional, verbal, psihic etc., ce se poate exercita între oricare membri ai familiei (ex.: părinte-fiu; între părinți; fiu-părinte), iar prin ea, cu sau fără intenție, se poate ajunge la deces.

Abuzul verbal reprezintă cuvintele jignitoare, aruncate la furie sau intenționat asupra victimei. Abuzul psihic, emoțional este abuzul ce se manifestă prin intimidarea emoțională etc. În general, dacă abuzul se face de părinte împotriva unui copil sau de soț împotriva soției, victima încercă, de frică sau rușine, să ascundă urmările, cauzele abuzului. În aceste cazuri apare șantajul sau amenințarea. Cauzele abuzului de orice fel sunt nenumărate dar cele mai dese sunt: consumul de băuturi alcoolice, problemele financiare, problemele sentimentale, cuvinte spuse cu sau fără intenție, simplul caracter violent al „agresorului”.

Copilul vede acasă cum tata o bate pe mama, e afectat psihic și după ceva timp nu e mare lucru să auzi că și el l-a bătut în același mod pe colegul de bancă. Copilul trăiește o traumă îngrozitoare când își vede părinții certându-se, lovindu-se, iar aceste amintiri își pun amprenta asupra lui pentru o perioadă nedeterminată de timp și, mai târziu, va aplica și el aceeași tactică.

Teoria subculturilor delincvente explică actele antisociale prin și ca reacție de protest față de normele și valorile societății, precum și prin dorința indivizilor de a anihila frustrările implicate de statusul lor marginal. Conceptul de subcultură delincventă este nonutilitar, în sensul că indivizii nu comit infracțiuni cu un scop material, ci pentru a se valoriza și pentru a dobândi o anumită faimă.

Teoria reacției sociale față de devianță susține că actul criminal apare ca o consecință a aplicării unei etichete. Nu încălcarea normei caracterizează actul devianței, ci procesul complex în cursul căruia individul este etichetat ca deviant.

În fapt, devianța și violența sunt rezultate ale mediului familial, culturii și mediului social în care se manifestă fiecare persoană. Cele două teorii abordează problema diferenței din pers-

pective diferite și evidențiază două dintre multiplele cauze ale violenței.

Funcția principală a familiei, creșterea copiilor, este distorsionată cu largi și dramatice consecințe în viitor. Perturbarea acestei funcții se petrece în general, ca o stare de boală cronică ce se acutizează în momentele evenimentelor de violență. Cercetările arată că „trauma copiilor care cresc într-o atmosferă de violență, chiar dacă nu ei sunt victimele directe, este mai intensă și cu consecințe mai profunde și mai de durată decât în cazul copiilor care sunt victime directe ale abuzurilor și neglijării din partea părinților”.

PRO DIDACTICA

Violența în familie

Într-o familie dominată de violență, copiii cresc într-o atmosferă în care nevoile lor de bază (nevoia de siguranță, de viață ordonată, de dragoste) sunt profund neglijate. Funcțiile parentale nu mai pot fi împlinite. O mamă, victimă a violenței soțului, este mai puțin capabilă

să asigure îngrijirile de bază necesare copilului (hrană, casă, igienă, haine, sănătate fizică) sau să-l protejeze pe acesta de răniri, accidente, pericole fizice sau sociale.

Copleșită de rușine pentru ceea ce i se întâmplă, de sentimentul eșecului în cea mai importantă relație interpersonală, de teroare, de autoacuzării femeia nu mai este capabilă de a juca niciunul din rolurile impuse de viața familiei. În atmosfera de violență, copilul devine cel mai adesea neglijat, expus tuturor relelor, de fapt rămâne într-o singurătate umplută doar de țipetele celor din jur. Această situație este probabil și explicația numărului mare de accidente domestice ale căror victime sunt copiii. Copiii care cresc în familii violente dezvoltă comportamente și o condiție fizică ce-i fac ușor de recunoscut. Ei prezintă probleme fizice, boli inexplicabile, expuși la accidente în casă și în afara casei, dezvoltare fizică mai lentă; probleme emoționale și mentale: anxietate mărită, simțământ de culpabilitate, frică de abandon, izolare, mânie, frică de răniri și moarte; probleme psihologice: neîncredere în sine, depresie, comparare cu viața mai fericită a colegilor;

probleme de comportament: agresivitate sau pasivitate la agresiunile celorlalți, probleme cu somnul, bătaia, fuga de acasă, sarcini la vârste mici, relații pentru a scăpa de acasă, mutilare, consum de droguri și alcool, comportament defensiv cu minciună; probleme școlare – neîncredere, eliminare, schimbări bruște în performanțele școlare, lipsa de concentrare, lipsa de maniere sociale.

Un lucru mai puțin luat în considerare până acum este faptul că în rândul tinerilor a crescut fenomenul sinuciderii, a tentativelor de suicid și că pe primul loc în rândul cauzelor se află climatul familial deteriorat și slaba comunicare în cadrul familiei.

În privința copiilor din aceste familii, chiar dacă nu sunt loviți de agresor, simplul fapt că sunt martori la violență le poate afecta dezvoltarea fizică și psihică, cu traumatisme adeseori ireversibile asupra lor. Copiii care trăiesc în medii acut violente dezvoltă în mai mare măsură comportamente agresive, uneori delincvente, cum ar fi consumul ilicit de droguri, aderarea la găști de cartier, abandonează în mai mare măsură școala iar ca adulți devin, în majoritatea cazurilor, agresorii propriilor lor familii.

Violența nu constituie totuși, un fenomen nou, apariția și evoluția ei fiind strâns legată de evoluția indivizilor, grupurilor, organizațiilor și societăților umane. Pentru acest motiv unii cercetători și specialiști consideră că violența reprezintă o permanență umană, fiind intens legată de esența umană și de funcționarea societății.

Din moși-strămoși știm că violența e aceea ce „alungă” pacea, făcându-i pe oameni să se urască între ei sau, în cel mai rău caz, să se omoare unul pe altul.

De multe ori ne aflăm în cazul când vedem pe vreun individ ce-l tachinează sau de multe ori îl bate pe alt individ sau pe un copil mai mic de vârstă sa. În acest moment tot curajul și mândria noastră parcă ar dispărea, iar noi nu putem face nimic decât să privim.

De ce privim doar cu indiferență la aceste abuzuri, spunându-ne în gând „Nu am nimic cu ei”? De ce privim cu frică și mergem mai departe ori o luăm la fugă?

Lumea trebuie să știe că indiferența are același sfârșit ca și violența sau, mai bine spus, indiferența susține violența.

Prof. înv. primar Cristina – Lica MIHĂIASA
Colegiul Tehnologic „Spiru Haret”

Bibliografie:

Păunescu, Constantin – „Agresivitatea și condiția umană”, Ed. Tehnică, București, 1994;

Rădulescu, Sorin; Banciu, Dan – „Introducere în sociologia delinvenței juvenile”, Ed. Medicală, București, 1990;

Stoica-Constantin, Ana; Neculau, Adrian – „Psihologia rezolvării conflictului”, Ed. Polirom, Iași, 1998.

Rubrică coordonată de
prof. Elena-Roxana IRINA – CCD Neamț

A casă la judecătorul Constantin Grigoriu (a fost ultimul supraviețuitor al primei echipe de fotbal Ceahlăul, înființată la 20 octombrie 1919 – n. a.), am văzut pentru prima dată un tablou semnat de Veradu Niculescu. Era portretul magistratului, realizat în tehnica ulei pe pânză (45x50cm), semnat și datat 1947.

Ulterior, am regăsit numele său în anuarele Liceului „Petru Rareș”, în presa locală (Ziarul Reformatorul) și națională (Ziarul Universul), apărute în perioada interbelică, dar și în prestigioasele scrieri ale profesorilor Paul Vasiliu („Monografia Școlilor Normale din Piatra-Neamț. 1912-2002”) și Adrian-Pavel Sandovici („Liceul „Petru Rareș” Piatra-Neamț – o istorie de 150 de ani”).

În sala de festivități a Liceului de băieți, avem o expoziție realizată de două reale și valoroase talente, doi pictori care vin și încunună activitatea provinciei, cu un nimb de artă, ca o supremă și subtilă activitate. Iată, cei doi artiști din localitate – profesorul V. Niculescu și judecătorul N. Nădejde – expun, împreună, un număr de 100 de tablouri.

Vasile Niculescu expune 55 de tablouri: portrete, flori, fructe, peisagii de vară și iarnă, naturi moarte, plute și apa Bistriței, case de țară, bordeie, fântâni cu cumpene, biserici, mănăstiri, vederi dela mare și Balcic, răchiți, mesteceni etc. Tehnica picturală a domnului V. Niculescu este tradiționalistă, cu linii regulate și reale, cu coloritul cuminte și potrivit.

Publicul nostru îl cunoaște ca pe un bun portretist și peisagist, în care **mesteacănul** îi este modelul favorit. N-ați văzut mestecenii domnului Niculescu? Sunt mesteceni singurateci, înalți și însoșiți și mesteceni mulți ca într-o livadă. Albul și verdele lor îi fixează atenția ca și naturalul colorit al florilor albe, roșii sau galbene. (Constantin Turcu, Ziarul Reformatorul, Piatra-Neamț, anul 19, nr. 923, 21 iunie 1936, p.1)

Pictorul și profesorul Vasile Radu Niculescu (Veradu Niculescu) s-a născut la 1 ianuarie 1896, la Târgu Ocna, județul Bacău. A absolvit cu media generală 9,00 Școala Normală de Învățători „Gheorghe Asachi” din Piatra-Neamț, promoția 1920. Ca fapt interesant, între cei 43 de absolvenți ai acestei generații, s-a aflat și Honoriu I. Crețulescu, viitor artist plastic cu îndelungată și

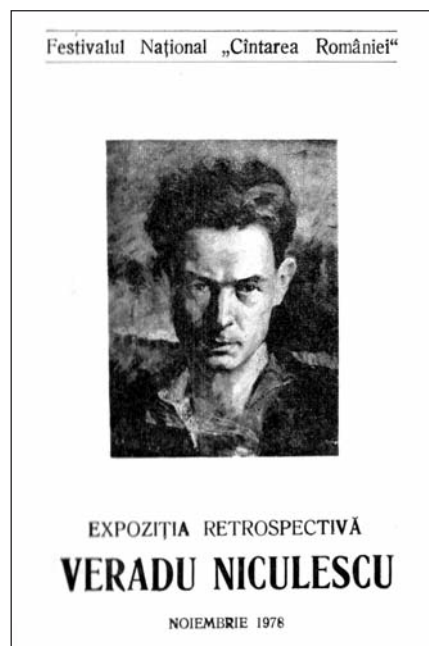
bogată activitate, profesor la catedra de pictură a Academiei de Artă din Iași, decedat la 14 martie 1977, la vârstă de 79 de ani.

La Școala de Arte Frumoase din București pe care a absolvit-o

slujbă religioasă, iar d. profesor Aurel Rotundu, președintele căminului cultural, a subliniat rostul acestui eveniment cultural, care în orașul nostru a devenit o tradiție, aceasta fiind a patra

Un pictor uitat: Veradu Niculescu

în anul 1924, Veradu Niculescu l-a avut profesor pe maestrul George Demetrescu (G.D.) Mirea, participant la Expoziția Universală de la Paris (1900), unde a obținut un premiu „hors concours”.

A debutat printr-o expoziție personală de amploare, la Bacău, în anul 1925: 60 de lucrări, din această perioadă datând și „Auto-portretul” (ulei pe carton, 45x35cm, colecția Ruxanda Niculescu).

În anii ’30 – ’40, orașul Piatra-Neamț avea o bogată viață culturală, Veradu Niculescu, Aurelia Ionescu-Cononov, Maria Chelsoi, Nicolae Milord numărându-se printre protagoniștii expozițiilor organizate în sala de festivități a Liceului „Petru Rareș”, în sala teatrului sau în grădina publică.

Sub auspiciile căminului cultural orășenesc central „Vasile Conta”, din localitate, s-a deschis, la Liceul **Petru Rareș**, expoziția de pictură și artă decorativă, organizată de d-na profesoară Aurelia Ionescu-Cononov, d. profesor Vasile Niculescu Veradu, d-na Johana Zahman, d. Nicu Milord, d-ra Ioana Săvescu, d-rele Marcela și Florica Pralea, d. V. Popovici și alții. La inaugurare, în prezența unei selecte asistențe, părintele D. Nourescu a oficiat o

expoziție regională în decurs de 4-5 ani. Expoziția cuprinde — afară de covoare și ceramică, — foarte frumoase picturi în ulei, peisagii, flori, portrete, natură moartă și colțuri pitorești și istorice. (Ziarul Universul, Anul 59, nr. 160, luni, 15 iunie 1942, p.8)

În calitate de profesor (maestru) de desen și caligrafie, Veradu Niculescu a predat la Școala de Comerț din Piatra-Neamț, Liceul „Petru Rareș”, Școala Normală de fete, Școala de 8 ani nr. 3 și Școala Medie nr. 2 (actualul Colegiu Național „Calistrat Hogaș” — n. a.). Fiind un pictor talentat, de mare sensibilitate, participant la numeroase expoziții, dar în același timp un metodist desăvârșit, a îndrumat cu competență normalistele și le-a format gustul pentru arta plastică, evidenția regretatul profesor Paul Vasiliu, în „Monografia Școlilor Normale din Piatra-Neamț. 1912-2002”.

Și profesorul Adrian-Pavel Sandovici l-a menționat pe Veradu Niculescu în paginile lucrării sale, „Liceul Petru Rareș Piatra-Neamț — o istorie de 150 de ani”:

A fost un profesor care a știut să se facă îndrăgît de elevi și colegii de cancelarie. La întâlnirea de 60 de ani a promoției 1950, inginerul Dan Niculescu (venit din Elveția) și inginerul Mircea Xantulis (venit din Germania) îmi povesteau cum maestrul îi fascina prin modul cum le prezenta arta mînuirii peniței și creionului, fermecându-i cu desenele lui realizate cu o iuțeală de neimaginat de mintea lor de școlari de gimnaziu sau liceu. A rămas în inimile lor pentru modul cum i-a îndrumat și le-a format gustul pentru arta plastică și manevrarea peniței. (...) Grație profesionalismului demonstrat și a rezultatelor apreciate în urma inspecțiilor primite și a recomandărilor conducerii liceului, ministerul i-a acordat titlul de profesor asimilat...

O istorisire nostimă, avându-l în prim-plan pe pictorul-profesor Veradu Niculescu, a fost relată de neuitatul profesor de matematică Dan-Mircea Borș și redată în carte de Adrian-Pavel Sandovici: Zi de duminică. 15 ianuarie 1950. La Liceul **Petru Rareș** mare sărbătoare: 100 de ani de la nașterea poetului național. Lângă nelipsitele tablouri ale ideologilor impuși — Marx, Engels, Lenin și Stalin — trebuia să apară și figura conducătorului indigen, așa că repede profesorii de desen, doamna Chelsoi și domnul Niculescu, au completat suita cu portretul lui Gheorghe Gheorghiu-Dej. (...) Dar unde-i Eminescu? Nimic din ce era acolo nu sugera motivul întrunirii. În liceu nu se găsea niciun portret de-ale lui Eminescu. Imediat, după o imagine din Istoria literaturii române a lui George Călinescu, maestrul Niculescu a realizat portretul. Toate bune și frumoase, dar a apărut ochiul vigilent, prin persoana doamnei profesoare de limba rusă, care a apreciat desenul, dar nu se înțelegea unde anume se uită Eminescu! Mare dilemă. Puțin deranjat, dar și cu ironie, Niculescu i-a răspuns că Eminescu nu se uită undeva anume, iar el nu putea să-l deseneze cu ochii închiși. Profesoara de rusă i-a cerut să deseneze un unghi drept, de culoare roșie, spre care să privească poetul, sugerând astfel că privește spre lumina care vine de la Răsărit! Chiar dacă maestrul s-a opus la început, a fost adusă cretă roșie și Eminescu a început să privească Lumina de la Răsărit.

Veradu Niculescu s-a stins din viață, după o grea suferință, la 23 octombrie 1971, la vârstă de 75 de ani.

Comitetul de Cultură și Educație Socialistă al județului Neamț, prin Complexul Muzeal Județean Neamț — Colecția de Artă Piatra-Neamț, a organizat, la începutul lunii noiembrie 1978, o expoziție retrospectivă de pictură și grafică Veradu Niculescu (vernisaaj, vineri, 3 noiembrie 1978, ora 18:00).

O ultimă expoziție retrospectivă a avut loc în luna iunie 1996, în organizarea Complexului Muzeal Județean Neamț, Oficiului pentru Patrimoniul Cultural Neamț, Muzeului de Artă Piatra-Neamț și Fundației „Vorel”. Lucrările proveneau din colecțiile Ruxanda Niculescu, Adriana Tomulescu, Anca Micșă, Anca Gaftonescu, Verona Iacob, Carmen Stângă, Maria Neacși, Giovana și Gheorghe Munteanu, Ovidiu Tomulescu și Constantin Grigoriu.

Violeta MOȘU

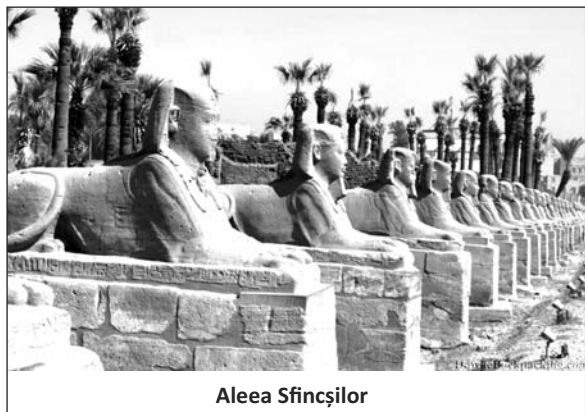
Valențe educative ale marilor muzee (VI)

Așa cum se consideră că fiecare musulman ar trebui să facă cel puțin o dată în viață un pelerinaj la Mecca, la fel aș îndrăzni să sugerez că fiecare dintre noi ar trebui să viziteze Egiptul, acest dar al Nilului care îți oferă posibilitatea de a te reviza în trecutul faraonilor, de a te minuna de priveliștea tulburătoare a deșertului sau a recifelor de corali sau de a te bucura de o inițiere în lumea arabă.

Unul dintre orașele care sunt o mărturie vie a perenității Egiptului în istoria civilizației este Luxor, în apropierea căruia se pot vizita celebrele monumente antice: Templul Luxor, Templul Karnak, Alea Sfinșilor, Coloșii lui Memnon, Valea Regilor și Valea Reginelor, Templul reginei Hatshepsut.

Încep cu **Karnak**, care nu este un simplu templu ci un complex de temple, coloane, capele, stâlpi, grupuri statuare și alte construcții, realizate în Teba, fosta denumire a Luxorului și fosta capitală a Egiptului antic. Templul lui Amun-Ra din incintă este cea mai importantă clădire a complexului monumental și cel mai mare edificiu cu destinație religioasă construit vreodată. Numele antic al cetății era *Ipeti-sut* („locul cel mai desăvârșit”), acesta reflectând superioritatea templului asupra altor clădiri de cult egiptene.

Pentru a înțelege amprenta istorică a Karnakului, să spunem doar că a fost construit în mai multe etape, de-a lungul a 1.500 de ani, la care au contribuit generații succesive de faraoni, ce au creat o vastă arhivă în aer liber a istoriei scrise în piatră. Să te plimbi prin acest ansamblu monumental este un adevărat eveniment pe care viața ți-l poate oferi, care te face să înțelegi că măreția sa are ca scop principal impresionarea afectivă și spirituală a celor ce participau la ceremoniile închinat lui Amun-Ra.

Alea Sfinșilor

Mi-a atras atenția și Obeliscul reginei-faraon Hatshepsut; o inscripție de la baza ei indică faptul că

munca de tăiere a monolitului din carieră a necesitat șapte luni de muncă. Are o înălțime de 30 de metri și este cel mai înalt exemplar de acest tip din Egipt. Utilizarea unui obelisc este un mister mai mare decât sculptura și mijloacele lui de ridicare. În timp ce sunt de obicei acoperite cu inscripții, nu oferă nici o idee despre funcția lor, fiind notații comemorative care indică de cine și când a fost sculptat.

suși. Astăzi, nu mai putem admira decât statuile construite din blocuri de cuarțit, transportate din apropierea orașului Cairo, adică de la aproape 700 km distanță; din templu nu au mai rămas decât câteva ruine, deși atunci când se afla în picioare era imens, întinzându-se pe aproximativ 35 de ha. Numele provine de la faptul că aceste statui erau celebre, deoarece cea așezată mai spre nord scotea un sunet ca de

Orașul Luxor – un muzeu în aer liber

Fascinația lor în lumea occidentală este atât de mare, încât aceasta nu s-a putut abține de a sustrage aproximativ jumătate din numărul lor total, dovada cea mai clară fiind obeliscul de la Luxor, care constituie o celebră atracție a capitalei pariziene în Place de la Concorde.

Pe o distanță de aproximativ 3 km, legând templele Karnak și Luxor, se întinde **Alea Sfinșilor**, flancată de o parte și de alta de aceste vietăți specifice imaginației egiptene, cu trup de leu și cap de femeie. Aproximativ 1350 de statui de acest gen au aliniat acest drum, folosit doar o dată pe an în timpul festivalului Opet, când egiptenii defilau de-a lungul lui, purtând statuile lui Amon și Mut, într-o reconstituire simbolică a căsătoriei lor.

Pe celălalt mal al Nilului, vizavi de orașul Luxor se află templele și mormintele de pe Malul Vestic, după cum urmează:

Karnak - coloane

Lângă șoseaua care duce spre monumentele de pe Malul Vestic se află **Coloșii lui Memnon**, care, chiar dacă au multe fragmente lipsă, sunt foarte îndrăgiți de turiști. În anul 1350 î.e.n. faraonul Amenhotep al III-lea a construit un templu mortuar și două statui imense de 23 de metri înălțime, care îl înfățișau pe el în

clopot la răsăritul soarelui, care i-a făcut pe greci să creadă că îl reprezintă pe nemuritorul Memnon care își saluta mama.

Valea Regilor este unul dintre cele mai bogate situri arheologice din lume, fiind amplasată într-o

zonă aridă, între dealuri stâncoase. În timpul celei mai înfloritoare epoci din istoria Egiptului Antic toți faraonii erau îngropați aici, în morminte adânci, de o extraordinară frumusețe, ornamentate cu imagini închipuind Viața de Apoi. Mormintele secrete erau o soluție pentru ca mumiile faraonilor să dăinuie de-a pururi. Din păcate, hoții de morminte din vechime au ajuns aici cu mult timp înaintea arheologilor. Până în prezent au fost descoperite 63 de încăperi funerare dintre care 29 pot fi vizitate. Senzația pe care am trăit-o parcurgând culoarul lung și înclinat, care coboară ori în antecameră, ori în sălile susținute de piloni, la capătul cărora se afla camera mortuară, a fost una stranie, care care mi-a adus aminte de blesstemul mumiilor sau de morțile suspecte ale multora dintre cei care au avut de-a face cu aceste morminte. Toată lumea se grăbește să ajungă la mormântul lui Tutankhamon, dar acesta nu merită cu adevărat atâta strădanie, deoarece este mic, puțin ornamentat, iar toate comorile pe

Spre templul reginei Hatshepsut

care le ascundea se află acum în Muzeul Egiptean din Cairo.

La câțiva kilometri în sudul Văii Regilor se află **Valea Reginelor**, aici fiind înmormântate reginele care nu doreau să-și aibă somnul de veci alături de faraoni. Putem aduce ca exemplu mormântul lui Nefertari, una dintre cele cinci soții ale lui Ramses al II-lea și totodată favorita lui. Considerat a fi cel mai frumos din Egipt, întregul mormânt, numit „bijuteria Malului de Vest”, este pictat și deține diferite gravuri în perete, în care Nefertari apare alături de zei.

O altă atracție a Malului Vestic este **Templul lui Hatshepsut**, situat într-un spațiu superb, între stânci de calcar. Aura mistică ce îl învăluie se datorează personalității lui Hatshepsut, una dintre singurele femei-faraon din Egiptul antic. A condus în nume propriu din 1473 î.e.n. până în 1458 î.e.n., având o domnie lungă și importantă, depășită doar de cea de 21 de ani a Cleopatrei. Și-a accentuat puterea apărând în portrete cu barbă sau alte însemne ale faraonilor, doar pentru a-i pune la punct definitiv pe cei care o urau. Domnia ei a fost una de succes, marcată de un comerț înfloritor, câteva campanii militare învingătoare, construirea sau restaurarea unor temple, printre care și cel mai impresionant proiect arhitectural al reginei – locul ei de odihnă de veci, adică templul care îi poartă numele.

Prin această relatare am vrut să sugerez cu propria-mi experiență faptul că Egiptul antic a avut o influență importantă asupra timpurilor care au urmat. Aceasta a făcut ca arta și arhitectura să-i fie preluate pe scară largă; antichitățile din vechiul Egipt sunt expuse în toate colțurile lumii iar ruinele sale monumentale au inspirat și îmbogățit imaginația multor scriitori și turiști timp de multe veacuri.

Gianina BURUIANĂ

Educația și arta într-o bucurie și frumusețe

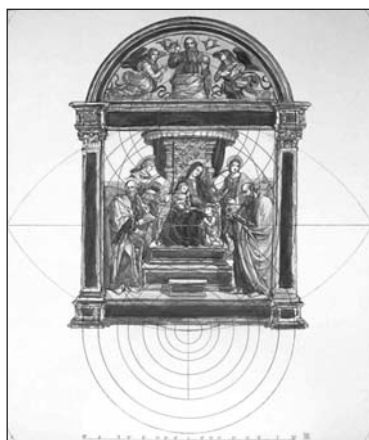
(urmăre din pag. 1)

Era să urmez modelul maestrului meu de suflet și să ajung în America, unde era polul artei internaționale la vremea aceea. Ținta mea pe atunci era New York-ul, unde voiam să mă afirm ca artist. Cum nu aveam nici un contact acolo m-am gândit ca în primă fază să lucrez în Europa, să strâng bani și apoi să-mi văd visul cu ochii.

În anul IV de facultate am făcut rost de o viză pentru Anglia de la o familie de artiști britanici cu care eram în bune relații de prietenie și care s-au gândit să mă găzduiască o lună la ei. Am dat interviu, am luat viza, a costat mult pentru mine ca student, dar m-am dus. A fost un prim impact special cu arta de acolo, am vizitat Tate, British Museum, National Gallery. Apoi, am cunoscut niște scoțieni, la care am mai stat încă o lună și jumătate. M-am întors în România complet schimbat, cu gândul clar de a deveni artist în America, după o perioadă într-o țară din Europa în care să-mi procur resursele financiare necesare. Am stat șapte ani la Verona dar în al șaselea an a trecut pe acolo fostul meu decan, care mi-a văzut cercetările în domeniul geometriei compoziționale din artele vizuale, după care m-a invitat să predau în învățământul superior ieșean. M-am întors la Iași după un an de zile de stat pe gânduri, pentru că asta însemna să renunț la drumul meu spre America. Dar am chibzuit, am pus totul în balanță, și am luat această decizie de a reveni în România, decizie cu care sunt foarte mulțumit, pentru că în zilele noastre granițele sunt deschise și pot călători mult, fiind ajutat și de postura academică ce îmi permite și justifică acest lucru.

Revenind la întrebarea dvs., cele trei posturi se împacă foarte

bine, deoarece mă obligă să fiu în contact cu tot ce este nou, pentru ca apoi să le transmit mai departe și mă obligă să fiu în contact cu tot ceea ce gândesc și simt studenții, schimbul de informații fiind foarte intens, lucru care mă hrănește. Am vocație foarte bună de organizator dar și de profesor, în sensul că știu să motivez omul folosindu-mă de mijloacele normale. Dacă descopăr un student talentat fac rost imediat de materiale, pânze, culori – din fondurile universității. Apoi mizez

și pe o concurență constructivă între ei. Spre exemplu dacă apare un student cu o inteligență plastică specială și realizează lucruri deosebite, încerc să-i încurajez și pe ceilalți să ajungă la același nivel.

– Cum îi contraziceți pe cei care afirmă că nivelul învățământului a scăzut foarte mult în ultima perioadă?

– Nu îi contrazic în totalitate. Sunt păreri conform cărora astăzi în educație totul este o spoială, elevii și studenții nu mai au idealuri, nu mai au identitate sau au niște valori absolut halucinante. Profesorii nu mai au autoritate și în general vremurile sunt foarte tulburi. La noi, spre exemplu, vin copii care nu au citit o carte în tot liceul și noi trebuie să facem cercetare cu ei. Eu

le pretind să citească o carte pe semestru, despre care să scrie un eseu, cu pixul pe hârtie iar eu mă poziționez ca un învățător față de ei. Ei bine, de la un eseu de două pagini am ajuns la unele de 16-18 pagini, ba mai mult, o studentă a făcut și un pamflet pe marginea unei cărți, pentru care a obținut nota 10 pentru frumusețea stilului.

– Observ că de-a lungul timpului s-au creat și cristalizat relații speciale între dvs. și artiștii nemțeni.

– În primul rând avem absolvenți ai Liceului de Arte „Victor Brauner” din Piatra-Neamț dar și de la alte licee care urmează universitatea noastră, fie pentru că sunt îndrumați așa, fie pentru că este mai aproape decât celelalte. Aceștia sunt foarte talentați și foarte determinați și întotdeauna ne bucură opțiunea lor pentru noi. Există și persoane adulte care se orientează spre Universitatea Națională de Arte „George Enescu” ca spre a doua opțiune de carieră, cum este spre exemplu domnul Gheorghe Pintilie, din Roman, sau doamna Irina Moldovan, din Piatra-Neamț. Cu aceștia este altceva, ei au experiența vieții, le transmit și celor foarte tineri cum cum stau lucrurile, îi motivează, îi entuziasmează.

– Și acum vă pun o întrebare care pare puțin prăfuită, dar sunt curioasă să știu cum ați depășit perioada pandemiei, având în vedere specificul personalizat al învățământului plastic?

– Bineînțeles, tot prin mijloacele online și printr-un plus de inventivitate. Spre exemplu grupa de master, din care a făcut parte și domnul Gheorghe Pintilie, a avut ghinionul să fie în pandemie. Chiar am privit ca pe un noroc posibilitatea învățământului online, pentru că ne-a permis să mergem mai departe. Ba chiar am făcut niște ino-

vații pedagogice pe care le continui și acum: le-am dat tuturor masteranzilor o listă lungă de artiști contemporani, din care să-și aleagă unul, despre care să afle date care depășesc internetul, inclusiv prin a intra în contact cu el prin Facebook sau LinkedIn. I-am invitat să conceapă un număr de întrebări adresate celui artist, în special despre arta lui, explorările artistice și tehnicile folosite. Am avut niște surprize deosebite de plăcute legate de rezultatele acestor cercetări și mi-am creat eu însumi o arhivă de artă contemporană pe care altfel nu aveam cum s-o accesez. Și am aflat niște povești de viață incredibile ale acestor artiști care justificau opera, alegerile stilistice, simbolurile și metaforele plastice.

– Vorbeați la începutul conversației noastre despre atracția magnetică pe care a exercitat-o Brâncuși asupra dvs. Pentru noi toți este maestrul esențializării, dar pentru dvs. a reprezentat și reprezintă sigur mai mult. Ce anume v-a atins atât de irevocabil și profund la Brâncuși?

– Foarte frumoasă întrebare! Opera lui Brâncuși este de o simplitate, de o puritate și de o frumusețe dincolo de aspirațiile modernității, și nu-i numai foarte originală ci și originală – adică duce până la începuturile ființei noastre. Pe de altă parte Brâncuși, însuși a afirmat că arta înaltă nu se naște din suferință, ci din bucurie și înțelepciune. Ori asta m-a atins foarte mult, pentru că începând de la Baudelaire, s-a creat un model nefast în artă și subliniez asta. Ori eu lupt împotriva lui, atât pe plan pedagogic cât și artistic. Și în acest context îl idolatrizez pe Brâncuși pentru că a restaurat și a înșănătoșit perspectiva asupra artei și artistului. Și așa m-am format și eu și sunt pentru bucuria în artă, pentru disciplină, cunoaștere, cultură, sinceritate și pentru toate calitățile frumoase pe care ființa umană le are.

Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava

în atenția istoricilor români de pretutindeni!

Universitatea de Stat din Moldova, Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava, Academia Română și Comitetul Național al Istoricilor din România anunță organizarea, în perioada 27-31 august 2024, a CONGRESULUI NAȚIONAL AL ISTORICILOR ROMÂNI. Partenerii oficiali ai acestui prestigios eveniment sunt Ministerul Educației din România și Ministerul Educației și Cercetării din Republica Moldova.

Informațiile oficiale legate de program, înscriere, organizare, calendar etc., pot fi consultate pe site-ul Congresului: <https://cnir.usv.ro/>

Propunerile pentru secțiuni/paneluri/mese rotunde (cu participarea a minimum 5 specialiști din domeniul propus) vor fi înaintate on-line

până pe data de 15 martie 2024.

Înscrierile individuale ale participanților se vor efectua online, pe site-ul Congresului, în perioada 25 martie – 19 mai 2024.

Înscrierile editurilor pentru Târgul de carte din cadrul acestei manifestări vor fi făcute online până pe data de 5 iunie 2024.

Înregistrarea participanților, deschiderea oficială a congresului și prima parte a lucrărilor pe secțiuni se vor desfășura pe 28 august 2024 la Palatul Republicii din Chișinău. A doua parte a manifestării se va desfășura la Suceava, în perioada 29-31 august 2024.

Red.

Semnal editorial

A apărut noul număr dublu al Revistei „Antiteze”

La sfârșitul anului trecut Editura Nona a Centrului pentru Cultură și Arte „Carmen Saeculare” Neamț a scos pe piața literară numărul dublu – 67/68 – al revistei de literatură și artă „Antiteze”. Aflată sub oblăduirea Societății Scriitorilor din județul Neamț (președinte, criticul Cristian Livescu), publicația cuprinde texte ale scriitorilor – poeți și prozatori – din țară și din lume, precum și alte materiale din domeniul artelor: muzică, teatru, pictură.

În deschiderea noului număr aflăm despre Colocviul anual al Asociației Internaționale a Criticilor Literari, care a fost găzduit în 2023 de Casa Culturii „Ion Creangă” din Târgu Neamț. În prezența președintei A.I.C.L., scriitoarea Neria De Giovanni, participanții au fost invitați la o dezbatere pe tema „Basmul, povestea, snoava și proverbul, surse ale creației literare”.

Fiindcă 2023 a fost an dedicat, în plan intern, personalităților culturale și istorice Dimitrie Cantemir și Ciprian Porumbescu, scriitorul Mircea Coloșenco propune un amplu material prin care realizează un portret cuprinzător al eruditului domnitor moldovean, sub titlul „Dimitrie Cantemir – modernitatea capodoperei tâlcuitoare”.

Cunoscut publicului cititor din

Neamț datorită deselor prezențe la Târgul de carte „Libris”, precum și la multitudinea prezentărilor de carte ale editurii Eikon, filosoful și scriitorul Vianu Mureșan este prezentat în numărul 67/68 al revistei „Antiteze” prin interviul acordat Violetei Moșu și prin eseu propriu pe tema „Efectele socio-culturale ale globalizării”.

Gabriela Adameșteanu, nume important al prozei românești (și nu numai) contemporane propune spre lectură un pasaj din cea mai recentă carte a sa, „Crescând între doi nostalgici”. Volumul memorialistic al scriitoarei distine în 2021 cu *Premiul național pentru proză „Ion Creangă”*, opera omnia face parte din *Seria Biblioteca „Ion Creangă”*, rezultată în urma publicării la editura Nona a lucrărilor propuse de laureații acestui important premiu național, celelalte nume consacrate ale literaturii române din această serie fiind regretatul Dumitru Radu Popescu, Nicolae Breban, Eugen Uricaru, Dan Stanca, Gheorghe Schwarz.

Publicul meloman se poate delecta cu ideile și limbajul aparte al celui mai apreciat, pe plan mondial, tânăr pianist român, Daniel Ciobanu.

În paginile noului număr, artele plastice sunt bine reprezentate de textele propuse de Mircea Titus Romanescu, Lucian Strochi și Ca-

melia Varvara. Pictorul Romanescu vine cu noutăți din viața culturală națională, făcând referire la Expoziția de pictură comparată Cristian Dițoiu/ Horea Paștina, care a avut loc în toamna lui 2023 în Capitală. De altfel, venerabilul maestru bucureștean Paștina dă, printr-o lucrare a sa, și coperta numărului.

Criticul de artă Lucian Strochi propune un portret de artist plastic local, „Arcadie Răileanu sau ieșirea din labirint”, în timp ce jurnalista Camelia Varvara face, pe parcursul a cinci pagini cu text și ilustrații, un rezumat al Simpozionului internațional de acuarelă „Iulia Hălăușescu”, care s-a desfășurat la Târcău în perioada 16-28 iulie 2023.

Colaborator de marcă al revistei, scriitorul basarabean Leo Butnaru îl aduce în actualitate pe Aleksei Krucionah, poet rus avangardist, în timp ce rubrica de antologie poetică este ilustrată cu versuri aparținând lui Adam Pusloji (între timp trecut în veșnicie), Emil Botta, Mircea Dinescu, Gheorghe Simon. De asemenea, este de reținut și textul părintelui poet româșcan Cornel Paiu, „Introspecții poetice: Serghei Esenin – «Drumul meu»”.

Actualitatea teatrală locală este semnalată de Raluca Naclad, secretar literar al Teatrului Tineretului, cea care aduce în discuție una din-

tre premierele din 2023 – „«Rinocerii», primul spectacol din România cu referire la inteligența artificială”.

Desigur, în cele aproape o sută optzeci de pagini ale revistei „Antiteze” 67/68 (care poate fi procurată prin Secretariatul Centrului pentru Cultură și Arte „Carmen Saeculare” Neamț) sunt și alte subiecte interesante, pe care vă lăsăm să le descoperiți singuri.

Valentin ANDREI,
Centrul pentru Cultură și Arte
„Carmen Saeculare” Neamț,
redactor-șef al Revistei
„Antiteze”

Expoziția de fotografie „Naturopolis”, la Muzeul de Artă Piatra-Neamț

Complexul Muzeal Național Neamț a prezentat în perioada ian.-febr. 2024 expoziția Concursului de Fotografie de Natură Urbană „Naturopolis”, ediția 2023. Evenimentul a captat atenția pasionaților de fotografie de natură din întreaga țară sub motto-ul „Natura de lângă noi”.

Concursul, organizat de FORONA, în parteneriat cu Primăria Municipiului Brașov, a avut ca scop aducerea în prim-plan a frumuseții și diversității naturii în mediul antropizat. Scopul său a fost să illustreze adaptarea animalelor și plantelor sălbatice într-un mediu antropoc, încurajând participanții să surprindă aspectele benefice ale conviețuirii omului cu viața sălbatică în zonele locuite.

Expoziția de fotografie „Naturopolis”, care reunește toate operele finaliste ale concursului, a fost deschisă publicului într-un cadru deosebit la Muzeul de Artă Piatra-Neamț, în perioada 22 ianuarie – 29 februarie 2024. Această expoziție își pro-

pune să exploreze și să celebreze conexiunea dintre om și natură în mediul urban, evidențiind adaptarea vieții sălbatice și subliniind importanța conservării mediului.

Evenimentul a beneficiat de sprijinul generos al partenerilor precum Grupul Milvus, Nikon România, F64, Propark – Fundația pentru Arie Protejate, Rețeaua pentru Natură Urbană, Asociația România Sălbatică și Societatea Ornitologică Română (SOR), fapt pentru care exprimăm recunoștința noastră.

Responsabilii și curatorii expoziției de la Muzeul de Artă Piatra-Neamț sunt dr. Ionuț Grădianu (muzeograf), Oana-Maria Balan și Ionela-Alexandra Boboc, muzeografi în cadrul Muzeului de Științe Naturale Piatra-Neamț.

Prin intermediul proiectului „Naturopolis”, am invitat comunitatea să exploreze și să celebreze frumusețea naturii de lângă noi în inima mediului urban. Expoziția reprezintă un continuu apel la conștientizarea importanței protejării naturii în comunitățile noastre.

(N.R. – Comunicat Complexul Muzeal Național Neamț)

Red.

Biblioteca Județeană „G. T. Kirileanu” Neamț a celebrat Ziua Națională a Lecturii prin activități specifice derulate atât la sediul central, cât și la filiale și Punctul de lectură și împrumut Speranța.

Ziua Națională a Lecturii a fost stabilită, începând din 2022, pentru data de 15 februarie a fiecărui an.

Astfel, Secția de carte pentru copii & Ludotecă „Ion Creangă” a organizat o serie de activități, în colaborare cu instituții de învățământ din județ, începând de marți, 13 februarie, când elevii clasei a II-a de la Liceul de Arte „Victor Brauner” Piatra-Neamț, coordonați de înv. Cătălina Șulea, au participat la un atelier de lectură. Miercuri, 14 februarie, au avut loc vizite de informare și documentare ale elevilor clasei a III-a a Școlii Gimnaziale nr. 5 Piatra-Neamț, îndrumați de înv. Cristina Tofan, și ale celor ai claselor a V-a și a VIII-a de la Școala Gimnazială Costișa, împreună cu profesorii Iuliana Ungureanu și Emilian Bursuc. Joi, 15 februarie, în aceeași secție pentru copii au avut loc sesiuni de lectură și desene, având ca temă personajele îndrăgite din cărțile lui Roald Dahl și ale Rainei Telgemeier. Urmează ca vineri, 16 februarie, bibliotecarii acestei secții să citească povești copiilor preșcolari de la Școala Gimnazială „Nicu Albu”, în cadrul proiectului educațional „Citim Zi de Zi”, inițiat de Inspectoratul Școlar Județean Neamț, prin prof. Florentina Luca Moise – inspector general, și prof. Elena Cristina Alungulesei – inspector școlar pentru educația timpurie și

coordonator de activități.

Ziua Națională a Lecturii a prilejuit și o campanie de promovare a Filialei „Dumitru Almaș” Dărmănești, în cadrul căreia au fost oferite trecătorilor din acel

activitatea denumită „Ne jucăm cu emoțiile”. La grădiniță, copiii au ascultat fragmente lecturate din cărți selectate din colecțiile Filialei și au realizat desene potrivite cu tematica aleasă. Lucrările realizate

89 de ani de la nașterea scriitorului (14 februarie 1935)”, „V.A. Urechia – 190 de ani de la naștere. Istoric, scriitor, om politic, membru fondator al Academiei Române”, organizate de Secția de carte pentru adulți „Mihail Sadoveanu”; „Fabule și fabuliști”, organizată de Secția de carte pentru copii & Ludotecă „Ion Creangă”; „Justin Pârnu – 105 ani de la naștere (10 februarie 1919)”, organizată de Centrul de Informare Comunitară; „Immanuel Kant – 220 de ani de la moarte (12 februarie 1804)”, organizată de Sălile de lectură și informare bibliografică „Aurel Dumitrescu. De asemenea, Compartimentul Colecții speciale. Fond documentar „G.T. Kirileanu” a oferit publicului expozițiile de

Ziua Națională a Lecturii, la Biblioteca Județeană

cartier cărți provenite din donații și materiale de promovare a lecturii, precum calendare tip semn de carte și mini-mape cu cartoline despre cărți aflate în colecțiile speciale ale bibliotecii.

Totodată, la Centrul de Informare Comunitară din cadrul bibliotecii erau în desfășurare, joi, 15 februarie, de la ora 14:00 la ora 18:00, cercurile pedagogice ale prof. Mihaela Nicoleta Podaru de la Grădinița Bârgăuani, prof. C. Pântea de la Colegiul Tehnologic „Spiru Haret” Piatra-Neamț și prof. Diana Ciubotaru de la Liceul „Gh.R. Roznovanu” Roznov, Structura Slobozia.

Filiala „Vasile Conta” Mărăței a avut ca musafiri preșcolari din grupa mare „Albinuțele” de la Grădinița cu program prelungit nr. 2 aparținând Școlii Gimnaziale nr. 3 Piatra-Neamț, îndrumați de profesorele de învățământ preșcolar Maria Mihaela Achiriloae și Andreea Ailișoae, care au participat la

de copii sunt expuse în vitrina expozițională de la Filiala „Vasile Conta” Mărăței.

La Filiala de Carte Străină, pentru a sărbători Ziua Națională a Lecturii, utilizatorii bibliotecii au citit fragmente din literatura universală, în limbi străine. De aseme-

nea, la Punctul de lectură și împrumut Speranța, copiii au citit fragmente cunoscute din cărți apreciate de aceștia.

În același timp, sediul central al instituției a oferit publicului expozițiile tematice de cărți „Grigore Vieru sau «Taina care îl apără» –

facsimile „Repere eminesciene. Manuscrise, facsimile, ediții etalon, colecții” și „Otilia Cazimir – 130 de ani de la naștere (12 februarie 1894 – 8 iunie 1967)”.

Biblioteca Județeană „G. T. Kirileanu”

Bibliotecile școlilor primare din urbea Piatra-Neamț

Profesorul titular definitiv la catedra I-a de limba română, Victor N. Țăranu, fost director în anul 1938, la școala normală de băieți din Piatra-Neamț, conducătorul revistei „Apostolul”, al Cercului Didactic din localitate, inserează cu titlul „Biblio-

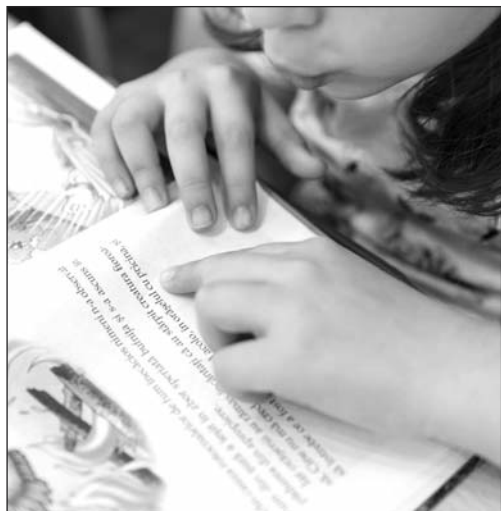
teci sătești și biblioteci școlare”, câteva din bibliotecile școlilor din așezarea aflată în „triunghiul” munților Pietricica, Bahrin și Cozla, în revista „Preocupări Didactice – Anul IV. NO. 1-2” din anul 1939.

Încă de la început se precizează „organiza-

rilor, la sfârșitul orei de curs; sătenilor, la bise-rică în sat (și la oraș), la o consfătuire, specialiştilor, în mod trainic”.

Apoi, cititorii „cei mai fervent să fie răsplătiți prin laude, ori altfel de recompense: o diplomă, de exemplu, dacă cele citite au avut mai ales și rezultate bune practice. Numai astfel cartea poate constitui pentru om o adevărată hrană sufletească și un mijloc mai sigur de orientare în viață; iar pentru societate ar fi un câștig, căci s-ar lepăda credințele deșarte, ideile false și pornirile rele”. Are dreptate profesorul nostru!

Face și o trecere în revistă și a bibliotecilor mari din țară: Academia Română cu aproape 400.000 de volume, Biblioteca Universității din Cluj cu aproape 500.000 de volume, biblioteci la Tg. Mureș, Alba Iulia, Sibiu, Iași, Cernăuți etc. „Toate acestea servesc aristocrației culturale, celui cerc prea restrâns de cărturari care, cu toată marea lor valoare științifică – nu au pornit încă la popularizarea cărții”. Pentru susținerea celor afirmate argumentează prin aceea că „înscrierile izolate de până acum, în această direcție, s-au irosit repede”. Totuși remarcă faptul

File de istorie

rea unei biblioteci școlare cât și punerea în circulație a cărților pentru publicul cititor, constituie una din cele mai grele și meticuloase îndeletniciri (el însuși bibliotecar la școala în discuție)”.

Totodată trebuie să se țină seama de „gusturile variate ale cititorilor”, în vederea contribuției „la formarea caracterelor prin discernământul cel mai riguros al lecturilor. O bibliotecă trebuie, deci, să conțină și ea cărți variate, căci altfel nu poate decât să stea totdeauna închisă, ori să fie cercetată rar de vreun specialist”.

Și interesant ar fi ca „o carte de interes general trebuie să fie înmănată mai solemn: școla-

Un cadou pentru Ion Creangă: Casa copilăriei lui de la Humulești se pregătește de redeschidere

După o restaurare ca la carte (spre deosebire de Bojdeuca din Țicău), fără niciun fel de intervenții stridente, casa din Humulești în care s-a născut și a copilărit inegalabilul Ion Creangă se pregătește pentru redeschidere. Pe 6 februarie, a avut loc recepția lucrărilor, prilej de bucurie pentru Rocsana Josanu, directoarea Direcției pentru Cultură Neamț, care știe cu ce probleme s-a confruntat timp de 13 ani, cât a fost muzeograf la Casa Creangă.

„S-a lucrat cu grijă, cu responsabilitate, au venit meșteri din Maramureș care au adus și bătut dranița, a fost înlocuit tot materialul lemnos putred din structura casei, s-au lipit cu lut podelele și prisma. Casa «Amintirilor din copilărie» a avut șansa de a beneficia de o finanțare europeană, cu ajutorul căreia aspectul monumentului istoric s-a îmbunătățit iar frumusețea acestei căsuțe bătrânești a fost și mai mult scoasă la lumină”, se menționează în postarea de pe pagina Direcției pentru Cultură Neamț.

Proiectul intitulat „Conservarea, protejarea și promovarea Muzeului Memorial Ion Creangă Humulești”, în valoare de 1,8 mi-

lioane lei, a beneficiat de o contribuție de 380.000 de lei din partea Uniunii Europene.

La fel ca la Țicău, proiectul a prevăzut amenajarea unui spațiu pentru vizitatori, realizat – din fericire, în deplină concordanță cu muzeul de la Humulești.

„Ideea acelor gradene este foarte bună, pentru că întotdeauna ne confruntăm cu problema spațiului în perioadele de vârf, când veneau și câte 5-6 grupuri odată și efectiv nu aveau unde sta. Erau prea puține bănci, probabil se vor pune din nou în jurul casei, dar oricum era puțin loc pentru vizitatori. Sunt încântată de ceea ce a ieșit. Mă bucur pentru muzeografi pentru că li s-a făcut un birou, de asemenea mă bucur pentru că s-au făcut toalete pentru turiști și arată așa cum trebuie să arate și este apă permanent. Iarna îngheța întotdeauna instalația, iar noi căram apă cu găleata de pe la vecini, ca să avem cu ce spăla veceurile. Nu vă pot povesti ce urât era. Mă bucur că există acel spațiu expozițional etnografic în spate, unde sunt niște rafturi făcute în stil tradițional de o firmă din Iași. Pe fiecare laterală sunt motive tradiționale diferite, chiar mi-au plăcut extraordinar. S-a

lucrat foarte bine, cu simț de răspundere, cu grijă, nu este nimic în plus față de ceea ce a fost, excepând camerele de supraveghere montate la colțuri. Doamna Viorica Gândulescu de la Roman a fost diriginte de șantier, o doamnă atestată de Ministerul Culturii, care știe ce înseamnă monumentele”, ne-a declarat Rocsana Josanu, directoarea DJC Neamț.

Cât privește redeschiderea muzeului, deși ar fi fost frumos să aibă loc pe 1 martie, de ziua lui

Creangă, va mai dura. Trebuie încălzite spațiile, reamenajate expozițiile, mai sunt mici retușuri de făcut. Oricum este de așteptat ca la începutul lunii iunie, Casa Creangă să-și deschidă porțile, spre bucuria turiștilor și spre mândria tuturor celor care au contribuit la realizarea unui proiect reușit de restaurare.

(N.R. preluare după *Atitudinea* Neamț – 08/02/2024)

Cristina MIRCEA

Bibliotecile școlilor primare din urbea Piatra-Neamț

Că pentru „preoți și învățători era atât de prețioasă revista „Albina”, „Duminica Poporului” a profesorului Mehedinți, apoi conferințele de la cercurile culturale strânse de Coșbuc, revista „Ramura”, darurile de la Casa școalelor și câteva foi județene...” Și încă ceva: „inițiativa lui Haret, care a întocmit și un regulament pentru bibliotecile populare, nu s-a continuat”.

„Acțiunea domnului profesor I. Simio-

nescu pentru popularizarea științei, prin biblioteca «Cunoștinți folositoare», nu au dus la rezultate scontate. A trebuit să vină tot inițiativa regală cu «Fundațiile regale»; revista «Albina», precum și cercurile culturale de la sate și orașe, prin tipărirea unor cărți mai ieftine”.

Revenind la situația bibliotecilor urbane, în cazul nostru, Piatra-Neamț, dă ca exemplu „organizarea pe criterii noi, științifice, catalogarea bibliografică, fișiere cu sertare, după sistemul zecimal al Academiei Române, dar folosindu-se numai literele în loc de cifre la Școala Normală de băieți Piatra-Neamț și biblioteca liceului «Petru Rareș» ce are un catalog pe fișe alfabetic, după sistemul obișnuit al bibliotecilor mari”, cu precizarea că un rol în modernizarea amintită, cu trimiteri la Rareș l-a avut și „istoricul bibliotecii liceului «Petru Rareș» din Piatra-Neamț, întocmit de domnul C. Turcu, secretarul liceului”.

Bibliotecile școlare din Neamț, atât urbane cât și rurale „au fost înzestrate la începutul

lor de Casa școalelor, apoi de Casa Regală - acelea de pe domeniile Coroanei Bicăz-Cârnău sau de pe vechea moșie regală Broșteni etc”. Dar tot învățătorii au fost aceia care s-au gândit la organizarea mai sistematică a bibliotecilor și au făcut uneori propuneri concrete dându-se exemple printre altele „școala Nr. 4 fete din Piatra-Neamț cu bibliotecă pe clase; la școala Nr. 1 din Piatra-Neamț se află o sală proprie pentru bibliotecă”.

În privința bibliotecilor din școlile primare tot învățătorii, în mare parte și-au spus cuvântul. „Biblioteca ar trebui să fie, după biserică și școală, a treia instituție în stat”, cum remarcă un slujitor de școală. „Cărțile trebuie să împartă lumina, să întrețină obiceiurile, graiul și credința... cărți de basme și literare, și de povestiri istorice din trecutul neamului nostru”. Remarcă totodată, profesorul Țăranu, „vechimea unor biblioteci școlare din județ, ca acelea de la școala primară nr. 1 de băieți din Piatra-Neamț – din 1846; școala primară de băieți Nr. 1 din Tg. Neamț din 1870; din Nemțișor 1884 etc”.

Prof. Gheorghe RADU

Cronica unei generații de dascăli (III)

*„Deschide cartea, ca să înveți
ce au gândit alții,
închide cartea, ca să gândești tu însuși.”*
(Din înțelepciunea lumii)

(urmare din numărul trecut)

Ce a însemnat trecerea celor aproape 100 de absolvenți de liceu prin Facultatea de Filologie? Ne răspunde fostul student Valerian (Val) Gheorghiu din Iași.

„Nimic nu a mai putut egala momentul acela unic în care, pornind dintr-un răstimp inform, totul a căpătat dintr-o dată formă. Pentru că, pătrunzând în legendara clădire, în legendarele amfiteatre ce mai păstrau în aerul lor benefic rarefiat trecerea glorioasă a câtorva siluete magistrale ale filologiei românești, pătrunzând așadar în acest areopag, am simțit că însemnăm ceva. Că anii roz ai copilăriei noastre, albaștri ai adolescenței noastre rămăneau undeva, într-o mirifică amintire, luându-le locul acum marea aventură a cunoașterii. Pentru că asta a însemnat trecerea noastră prin filologie: o primă și esențială cunoaștere de sine, o acumulare de valori, destinate la terminare, a fi transmise altora.

Și cu ce realitate ne-a fost dat a ne confrunta acum o jumătate de veac?

O Românie încercând cu disperare să-și păstreze ființa profundă amenințată de forțe străine de neam, o Românie care și prin noi, cei o sută de frumoase fete și frumoși băieți ce eram – lupta să-și păstreze, înainte de toate, limba.” pg.7.

O altă caracterizare a acelor ani ne-o oferă Cornelia Dumitrașcu Sechi din Iași:

„Deși sub raport material studenția noastră a stat sub semnul privațiunilor, tinerețea, sentimentul camaraderiei, prietenii închegate atunci au făcut din cei 4 ani un răstimp frumos, către care privim cu nostalgie.” pg. 174

Altă opinie: „Prima zi de cursuri. În amfiteatrul 217 al Universității, le vorbea „bobociilor”, salutând venirea lor în instituția prin care, spunea domnia sa „și-au purtat pașii marii dascăli ai literelor și limbii române. Eu mă gândeam: Nici aici n-am scăpat de cei patru mari ai omenirii ... Marx... «Engels, Lenin, Stalin». Noroc că domnul profesor Ion D. Lăudat, că despre dumnealui este vorba, m-a liniștit, înșiruind nume ca Phillippide, Iorga, Ibrăileanu etc.

Cu dumnealui trebuia să fii foarte atent: dacă nu-l observai, de la o distanță de 5-10 m, te trezeai că-și ridică pălăria și te salută el, indiferent de sexul pe care îl purtai.” Aurel Gheorghiu din Iași, pg. 157.

„Profesorii și asistenții noștri treceau cu prudență peste „zidul” impus de proletcultismul vremii.

Dascălii cărora le port recunoștință și o pioasă aducere aminte: prof. Constantin Ciopraga, prof. Alexandru Dima, prof. I.D. Lăudat, prof. N.I. Popa, prof. D. Gafițanu.

La cursurile de literatură universală veneam cu mult drag, ne grăbeam să ocupăm un loc în primele bănci, pentru a sorbi fiecare cuvânt de duh al profesorului nostru Alexandru Dima. Sala

era neîncăpătoare, pentru că veneau și studenți de la alte facultăți. Nu ne dicta niciodată și nu ne cerea să învățăm pe de rost notițele pe care reușeam să le luăm la cursuri. Înainte de orice era lectura.

Prof.I.D.Lăudat, un nume parcă predestinat să fie iubit, admirat, respectat și lăudat. Simțeam de fiecare dată, la fiecare curs sau seminar, că profesorul nostru ne iubea, ne dăruia din harul

Arc peste timp, 1953-1957

Studenția

lui, căci avea har.” Paraschiva Gherman Trandafir din București, pg.292.

De reținut și aprecierea fostei studente, Puica Grunberg Marcus, stabilită în Israel. „Am avut câțiva colegi studenți – buni camarazi și remarcabili ca profesori.”

De asemenea, are și alte opinii: „Cred că am fost binecuvântați cu o pleiadă de profesori străluciți, cunoscuți nu numai nouă, studenților, ci și pe plan național. Unii dintre acești profesori mi-au influențat pașii în activitatea didactică, pe care am desfășurat-o, timp de 18 ani, în cea mai mare parte la Liceul din Hârlău.

De 32 de ani mă aflu în Israel, dar depărtarea e numai fizică, pentru că n-am rupt relația intimă, indestructibilă cu limba și literatura română, cu tot ce e românesc.” pg.320.

Altă apreciere: „Cei patru ani de facultate mi-au adus numeroase satisfacții. Am studiat și învățat multe. Am studiat cu perseverență și plăcere la toate disciplinele, convins că tot ce se învață temeinic în școală este un bun foarte valoros câștigat pentru toată viața.” Iancu Wexler din Roman, jud. Neamț, pg.585.

„Aș aminti pe I. D. Lăudat, N. I. Popa și C. Ciopraga care ne fascinau cu prelegerile lor sau cu excursiile literare organizate la casele memoriale ale marilor noștri scriitori, precum: M. Sadoveanu, O. Goga, V. Alecsandri, M. Eminescu, I. Creangă și alții.” Tența Pivniceru Sima din Iași, pg. 433-434.

În perioada studenției noastre, o parte din scriitorii români erau „interziși”, iar operele lor erau plasate în depozite „secrete”, la care nu prea aveam acces. De asemenea, nu existau cursuri tipărite sau xeroxate, învățam doar după notițe și după parcurgerea bibliografiei „permise”.

A existat și o latură mai puțin luminoasă în existența noastră de studenți.

O primă opinie: „Cum să aduni atâtea câte s-au petrecut în acești ani, în doar câteva pagini? Și mai ales cu ce să începi? Fără îndoială, gândurile se duc în primul rând la acei ani tineri, petrecuți împreună. Îmi trec prin minte tot felul de întâmplări, aparent fără legătură între ele. Puse cap la cap, ele au însemnat anii tinereții noastre pline de lipsuri și frustrări, dar și de speranțe și visuri.

Cine ar crede astăzi că primeam apă caldă două ore pe săptămână și atunci făcea baie cine

apuca. În rest, ne spălam cu apă rece, care iarna ne înghețau și sufețele nu numai sângele.” Adelina Burduja Toporaș din Vaslui, pg.112.

„Aș aminti «scrie Elena Andraș Pricop din Bacău» de pantofii noștri cu blacheuri și infernalele lor cadențe pe sălile Universității sau despre hainele noastre cumpărate pe puncte, despre rândul care se întindea până la la poarta căminului pentru o bucăciță de margarină sau halva sau cum ne „procuram” «furam» din gară lemne și cărbuni cu care mai topeam promoroaca de pe zidurile fostei pușcării care, atunci, era căminul nostru studențesc.” pg. 62.

Altă amintire tristă: „Am început studenția locuind în cămin, dar în anul al II-lea am fost scoase chiar din acel cămin sărăcăcios, friguros și aglomerat, eu fiind fiică de preot iar Lica (Elena Andraș Pricop) probabil depășea venitul acceptabil având ambii părinți învățători. «Cazul n-a fost singular».

Ne-am mutat împreună la o gazdă. Aici ocupam o cămară cu o sobă metalică și dormeam pe o ladă”. Elena Bașceauș Acamenitoaiei din Iași, pg. 66-67.

„Sigur că anii de facultate au fost frumoși – precizează Georgeta Pavel Tatulea din Dorohoi, jud. Botoșani – în ciuda faptului că în dormitor erau 46 de fete (câte două în pat), că la cantină se dădea (seara) mereu cunoscutul «crep» (grîș fiert și îndulcit), că iarna învățam în scara podului, cu pătura pe mine (unde era singurul bec aprins pentru că lumina se stinge la orele 22), iar vara în bălăriile dinspre Râpa Galbenă.” pg. 425.

Rodica Radu Rășcanu din Iași menționează că „n-a avut bursă de stat, deși lua examenele cu note maxime, pentru că salariile cumulate ale părinților ei (învățători) depășeau plafonul dat de Minister cu 8 lei. Salariul unui învățător era pe atunci 404 lei. A luat masa clandestin pe o jumătate de cartelă și a dormit, în pat, tot clandestin, cu o altă colegă, în toți anii de facultate.” pg. 466.

Și băieții s-au referit, în scris, la experiențele trăite ca studenți.

Iată ce scrie Aurel Gheorghiu din Iași:

„Căminul băieților era acolo unde este Filarmonica. Locuiam într-o cămăruță la parter vreo 25-30 de inși. Singurele lucruri bune erau prietenii și apropierea de Teatrul Național. De cu toamnă și până primăvara târziu, când era frig și afară și în cămin, în multe seri ne „proțăpeam” în galeria slujitorilor Thaliei. Intram pe la actori (paznicii mai închideau ochii) sau cu acte în regulă – un bilet costa, acolo sus 1,10 lei.

Doamne, ce spectacole am putut vedea! Ce mari actori jucau!”, pg.157-158.

În loc de concluzie, la cele de mai sus, citez un fragment dintr-o altă confesiune: „Nu vreau să dau lecții altor generații, am fost doar unii dintre tinerii acelor ani. Nu luam în seamă lipsurile. Ne ajungeau tinerețea. Poate că situațiile grele au cimentat și mai mult legătura dintre noi.

Cred că fiecare generație are un timp al ei predestinat.” Elena Andraș Pricop din Bacău, pg. 62 .

(continuare în numărul următor)

Elena DIDOIU

In memoriam: Marcel Dragotescu '80

S-a născut la Craiova în ziua de 4 februarie 1934 (d. 6 iulie 2002, Piatra-Neamț), tatăl său – Sabin Dragotescu – fiind comisar de poliție, iar mama – Ecaterina – casnică. A urmat cursurile Școlii primare „Ote-teșanu”, iar după absolvirea primelor patru clase, cu cunună, cum se spunea pe atunci, a fost admis la Colegiul „Carol I” (clasele V – VIII) și, mai apoi, la Liceul orașenesc, pe care-l absolvă, de asemenea, cu brio – Premiul I (1952).

Se înscrie la Facultatea de Medicină din București, dar, din cauza dosarului necorespunzător (tatăl fusese comisar de poliție în regimul abia depășit!) este respins. Astfel că se înscrie la Facultatea de Istorie. Calitățile sale native – răbdare, meticulozitate – curiozitatea de a afla cât mai multe din istoria strămoșilor săi,

tin Drăgan” de la Milano (1957), finalmente obținând calificarea de „Diplomat în istorie și arheologie”.

Este repartizat în învățământ undeva în sudul județului Dolj, dar prof. univ. dr. Nicolăescu-Plopșor, arheolog de recunoscută erudiție, istoric, prozator, folclorist și etnograf, care atunci desfășura o intensă activitate de cercetare arheologică pentru Institutul de Studii Istorice, îl cooptează pe Marcel Dragotescu în echipa care urma să efectueze săpături în Neamț, și astfel tânărul istoric ajunge profesor la la Bofu, comuna Ceahlău.

De la 1 noiembrie 1958, Marcel Dragotescu preia direcțiunea nou înființatului Muzeu de Istorie din Bicăz, predă și și limba latină la Liceul din Bicăz, pentru ca ulterior, la înființarea județului Neamț, în februarie – martie 1968, ca o recunoaștere a calităților și a meritelor unui om dăruit profesiei sale să fie adus de către profesorul Gheorghe Bunghez, ca vicepreședinte, la Comitetul de Cultură și Artă județean.

În această calitate organizează și contribuie la atribuirea de noi spații pentru muzeele din întreg județul, se zbate și reușește, împreună cu alți membri ai echipei, să refacă estetica interioară și exterioară a Teatrului Tineretului, să introducă

această prestigioasă instituție artistică în circuitul național și internațional, prin organizarea **Festivalului de Teatru**, deja devenit celebru, din 1969 până în zilele noastre.

La fel, trup și suflet, să dăruiește

și **Vacanțelor Muzicale la Piatra-Neamț**. Festival de a cărui naștere Marcel Dragotescu, alături de Gheorghe Bunghez și Constantin Potângă, nu este deloc străin. Ba chiar meritele sale sunt demne de tot respectul.

Participarea activă la manifestări artistice de înalt nivel și care au ecou dincolo de granițele județului și ale țării face ca administrația municipiului Piatra-Neamț să îi acorde în două rânduri Diploma de Excelență (1998 și 2000), iar post-mortem, în 2002, Primăria orașului Bicăz îi conferă titlul de Cetățean de Onoare.

La sărbătorirea a douăzeci și cinci de ani de Vacanțe Muzicale, Mihail Cozmei rememora: „cel care timp de aproape douăzeci de ediții s-a aflat alături de noi, participând direct la organizarea și desfășurarea Vacanțelor, a fost profesorul Marcel Dragotescu. Prompt și sigur, știind să găsească soluții pentru toate problemele dificile, binevoitor, prietenos cu tinerii participanți, vicele cultural de la Neamț a contribuit într-un mod substanțial la permanentizarea acestui Festival studentesc, unic prin structura, obiectivele și împlinirile sale.”

În urma sa, Marin-Marcel Dragotescu a lăsat o serie de scrieri de mare importanță pentru istoria și cul-

tura locală: „Monumente istorice de pe Valea Bistriței” (colab.), „Ghid turistic al Județului Neamț”, „Palatul

Vacanțe Muzicale cu Aurel Stroe, Marcel Dragotescu și George Pascu

Cnejilor și Mănăstirea Durău”, „Piatra-Neamț – mic îndreptar turistic”, „Muzee și colecții din Județul Neamț”, „Drumuri la mănăstiri moldave”, „Mănăstirea Războieni – arc peste timp”, „Monumente istorice și de arhitectură din Județul Neamț” (colab.)

A avut, de asemenea, colaborări cu publicații precum: „Acțiunea”, „Ateneu”, „Antiteze”, „Asachi”, „Carpica”, „Ceahlăul”, „Contemporanul”, „Informația Primăriei”, „Credința neamului”, „Memoria antiquitatii”, „Revista muzeelor”. (Surse documentare Valentin ANDREI – *Patruzeci de ani de Vacanțe Muzicale la Piatra-Neamț*; Constantin TOMȘA – *Personalități ale culturii din județul Neamț*)

Valentin ANDREI

Marcel Dragotescu și compozitorul Roman Vlad

fac ca studentul Dragotescu să abso-lve cu brio și această ultimă treaptă de studii, având la final doar calificative de „Foarte bine” și primind drept răsplată și posibilitatea unei pregătiri, o bursă în fapt, la Institutul „Constan-

SUMAR

Valentin ANDREI – In memoriam: Marcel Dragotescu '80 (pag. 23)
* Semnal editorial - A apărut noul număr dublu al Revistei „Antiteze” (pag. 19)

Angelina BEGU – Sărbătoare la Pererita (pag. 12)

Biblioteca Județeană „G. T. Kirileanu” – Ziua Națională a Lecturii, la Biblioteca Județeană (pag. 20)

Gheorghe BRÂNZEI – Titu Maiorescu, ctitor de cultură românească (pag. 4-5)

Gianina BURUIANĂ – Educația și arta într-o bucurie și frumusețe • Interviu cu Cristian Ungureanu – prorector al Universității Naționale de Arte „George Enescu” din Iași (pag. 1-18) • Trebuie să regândim sistemele moderne de educație • Interviu cu prof. Uğur Çelik – Liceul Karabağlar Atatürk Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi (Izmir-Turcia) (pag. 3) • Ziua Bufniței... și altele asemenea • Vernisaj PETRU DIACONU (pag. 5) • Valențe educative ale marilor muzee (VI) • Orașul Luxor – un muzeu în aer liber (pag. 17)

Mihaela CIOBANU – Evoluții picturale: Liviu Hâncu (pag. 9)

Daniela Gina COZMA – PRO DIDACTICA • Educația estetică – formarea gustului pentru frumos (pag. 14)

Elena DIDOIU – Cronica unei generații de dascăli (III) • Arc peste timp, 1953-1957 Studenția (pag. 22)

Mihai FLOROIA – Desprinderea de rutina didactică (pag. 6) • Suntem pregătiți pentru o educație incluzivă? (pag. 7)

Maria HAREA – 80 de ani de la nașterea scriitoarei LIDIA HLIB (pag. 11)

Alexandra Florina MĂNESCU – Sărmana limbă română ♦ Cum mai conjugăm verbele? (pag. 8-9)

Lica MIHĂIASA – PRO DIDACTICA • Violența în familie (pag. 15)

Cristina MIRCEA – Un cadou pentru Ion Creangă: Casa copilăriei lui de la Humulești se pregătește de redeschidere (pag. 21)

Violeta MOȘU – „Introspecție și metamorfoză”, la Galeriile „Lascăr Vorel” (pag. 24) • Un pictor uitat: Veradu Niculescu (pag. 16)

Ion NEGREI – Omagiu generației Unirii (I) (pag. 1, 10, 11)

Niculina NIȚĂ – Gabriel Atal: „Mulțumesc întregului corp profesoral!” • Omagiu adus profesorilor în Parlamentul francez (pag. 2)

Gheorghe RADU – File de istorie • Bibliotecile școlilor primare din urbea Piatra-Neamț (pag. 20-21)

Red. – CALENDAR – februarie 2024 (pag. 2) • REMEMORĂRI NEMȚENE - februarie 2024 (pag. 4, 5, 6, 7, 8, 9) • CALENDAR – martie 2024 (pag. 7) • Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava (pag. 18) • Expoziția de fotografie „Naturopolis”, la Muzeul de Artă Piatra-Neamț (pag. 19) • Concursul Național „Carl Czerny” – oază de cultură și talent (pag. 24)

Ramona-Mihaela ROȘU – LEXIS sprijină cadrele didactice în activitate cu elevii dislexici (pag. 13)

Eugenia TOFAN – Ziua Națională a Lecturii, sărbătorită la Universitatea de Stat din Moldova (pag. 13)

Mircea ZAHARIA – In memoriam GRIGORE VIERU (pag. 1-12)

„Introspecție și metamorfoză”, la Galeria „Lascăr Vorel”

”Introspecție și metamorfoză” se intitulează expoziția retrospectivă de pictură a artistului nemțean Gheorghe Pintilie, care a putut fi admirată timp de două săptămâni, pe simzele Galeriilor de Artă „Lascăr Vorel” din Piatra-Neamț. Vernisajul a avut loc pe 1 februarie 2024, în prezența familiei artistului, prietenilor și deopotrivă a iubitorilor de artă. Invitatul special al evenimentului a fost prof. univ. dr. Cristian N. Ungureanu, prorector al Universității Naționale de Arte „George Enescu” din Iași.

„Avem bucuria de a-l cunoaște pe Gheorghe Pintilie, un artist talentat și foarte muncitor. Lucrările sale provin dintr-o activitate creatoare foarte intensă”, a spus prof. Ștefan Potop, președintele Uniunii Artiștilor Plastici (U.A.P.), Filiala Neamț.

Reuniunea plastică, „interesant experiment vizual și un adevărat jurnal pictural al artistului Gheorghe Pintilie”, după cum a subliniat prof. univ. dr. Cristian N. Ungureanu, cuprinde „atât lucrări din perioada studiilor sale masterale, cât și din anii anteriori – cu lucrări pictate în metru antic”.

„Vârsta pe care o am acum este vârsta la care din punct de vedere cronologic începe bătrânețea. Bătrânețea este perioada în care privești înapoi din ce în ce mai des din dorința de a face o evaluare a drumului parcurs, astfel, titlul expoziției mele este **Introspecție și metamorfoză**, introspecția fiind o metodă de autocunoaștere și primul pas spre schimbarea în bine a sinelui, spre reconstrucția personală. Lumea pe care o prezint în picturile mele nu este o lume ternă, cenușie, ci o lume plină de lumină și culori, animată de sentimente profunde, o lume cu respect pentru înaintași și istoria poporului, pentru valorile neamului, pentru familie și sentimentul matern, o lume a copiilor frumoși, a cuceririlor tehnicii, a aspirațiilor și a zborului din înalt spre înalt”, a afirmat Gheorghe Pintilie.

Artistul s-a născut la 23 septembrie 1957, în comuna Podoleni, județul Neamț. Este absolvent al Masteratului în Pictură la Facultatea de Arte Vizuale și Design – UNAGE Iași, promoția 2022. A mai absolvit Facultatea de Zootehnie din Iași, în anul 1985, și studiile postuniversitare de Educație Tehnologică și Tehnologii Asistate de Calculator la Universitatea „Vasile Alecsandri” din Bacău, în 2001.

„Născut cu un talent nativ de excepție, a știut

mereu că pictura profesionistă, din marele circuit instituționalizat al lumii artelor, presupune și o instrucție teoretică și practică solidă, dincolo de harul pe care l-am primit la naștere. Portretist atent, cu reale veleități psihanalitice specifice acestui gen pictural, Gheorghe Pintilie a explorat, cu multă pasiune și succes, și genurile peisajului de plein-air sau al naturii statice, convins fiind că natura este cel dintâi profesor, iar observarea atentă a formelor și armoniilor cromatice, pe care le sesizăm în jurul nostru, este cea mai eficientă și sinceră cale de a ne însuși niveluri de excelență artistică. Tributar propriilor convingeri și formulelor clasice de reprezentare picturală a Realității, Gheorghe Pintilie a descoperit, în arcu celor doi ani de masterat, că arta modernă și contemporană oferă posibilități nebănuite de naștere a poeziei vizuale”, a explicat prof. univ. dr. Cristian N. Ungureanu.

Violeta MOȘU

Concursul Național „Carl Czerny” – oază de cultură și talent

I nspectoratul Școlar Județean Neamț și Liceul de Arte „Victor Brauner” din Piatra-Neamț au găzduit, în perioada 15-17 februarie, **Concursul Național de Interpretare Pianistică, Chitară Clasică și Teoria Muzicii „Carl Czerny”, ediția a XXXIII-a**. O sărbătoare a artei și a tinerelor talente, evenimentul a adunat 250 participanți talentați din întreaga țară și din Chișinău.

Excelență Pianistică la Înalțimea Așteptărilor, Secțiunea Pian Profesioniști a Concursului „Carl Czerny” a fost cu adevărat o paradă de virtuozitate și talent muzical. Cei 41 de concurenți, proveniți din douăsprezece județe și de la trei școli diferite din Chișinău, au transformat această competiție într-un spectacol de excepție, punând în lumină calibrul lor artistic. Juriul, alcătuit din personalități de prestigiu precum conf. univ. dr. Mihaela Spiridon de la AMNGD Cluj (extensia Piatra-Neamț), conf. univ. dr. Andrei Enoiu-Pânzariu de la UNAGE Iași și conf. univ. dr. Toma Popovici de la UNMB, a avut privilegiul să asiste la interpretări remarcabile și să evalueze calitatea excepțională a repertoriilor abordate. Fiecare pianist a adus o notă unică și originală în acest regal muzical, demonstrând nu doar priceperea lor tehnică, ci și profunzimea și interpretarea lor artistică. Atmosfera plină de emoții a Galei a fost un tribut adus dedicării și pasiunii acestor artiști în devenire. **George Țăranu, elev în clasa a X-a la**

Liceul de Arte „Victor Brauner”, a cucerit cu măiestrie trofeul, sub îndrumarea prof. Mariana Anghel.

Începând cu anul 2023, concursul a deschis porțile pentru pianistii amatori, care au adus cu ei energia și dorința de a-și demonstra abilitățile muzicale. În acest an, 46 de pianisti amatori, cu vârste cuprinse între 5 și 18 ani, au împărțit bucuria muzicii într-o competiție plină de emoții și descoperiri. Juriul acestei secțiuni a fost format din profesioniști dedicați domeniului muzical: Ilinca Sârbu Ilinca, profesor de pian de la Colegiul Național de Artă „Octav Băncilă” din Iași, Mihaela Bucătaru și Simida Gherge, profesori de pian de la Liceul de Arte „Victor Brauner”. Ei au avut misiunea dificilă, dar plină de satisfacții, de a aprecia și încuraja tinerile talente în devenire.

Secțiunea B, dedicată CHITAREI CLASICE, a adunat 20 de concurenți și 8 profesori din 5 școli, provenind din patru județe. **Jitaru Flavius Cristian de la Colegiul „Octav Băncilă” din Iași, sub îndrumarea prof. Marius Țămpău, a cucerit Marele Premiu, demonstrând un talent remarcabil.** Juriul acestei secțiuni a fost reprezentat de conf. univ. dr. Constantin Andrei de la AMNGD Cluj Napoca și prof. Iulian Stoica de la Liceul de Arte „Victor Brauner”.

Secțiunea TEORIA MUZICII, la a doua sa apariție, a reunit 143 de concurenți foarte bine pregătiți din întreaga țară și din Chișinău. Sub coordonarea unui juriu prestigios, format din prof. Elena Boambă de la Colegiul Național de Artă „George Apostu” – Bacău, prof. Oana Maria Vasilache de la Liceul de Artă „Ștefan Luchian” – Botoșani, iar din partea liceului gazdă, prof. Cristina-Ioana Ciobanu, această secțiune a confirmat importanța și relevanța teoriei muzicale în formarea tinerilor artiști.

Concursul a fost o oază de cultură și talent, marcând o nouă etapă în promovarea și încurajarea tinerelor talente în domeniul muzicii. Felicitări tuturor participanților, juriului, organizatorilor și tuturor celor implicați în acest eveniment de excepție. Ne vedem cu drag și în edițiile viitoare la Piatra-Neamț! (N. R. – comunicat prelucrat)

Red.

ĂPOSTOLUL – revistă a cadrelor didactice din județul Neamț, serie nouă, apare prin colaborarea Sindicatului Învățămint Neamț, Asociației Învățătorilor din județul Neamț (martie 1999) și Federației Sindicale a Educației și Științei din Republica Moldova (aprilie 2019)

FONDATORI • noiembrie, 1934: C. Luchian, V. Gaboreanu, V. Scripcaru, M. Stamate, I. Rafail, M. Avădanei

• **martie, 1999:** Florin Florescu, Ștefan Corneanu, Gheorghe Amaicea, Dumitrița Vasilca

CONSILIUL DE ADMINISTRAȚIE: Gabriel PLOSCĂ – director general, Iosif COVASAN – director economic, Liviu RUSU, Gabriela GRIGORE.

CONSILIUL DE REDACȚIE: Mircea ZAHARIA – redactor-șef (zahariamircia@gmail.com), Gianina BURUIANĂ – redactor-șef adjunct (gianina_buruiana@yahoo.com), Angelina BEGU – redactor-șef adjunct (Chișinău) (angelinabegu@gmail.com), Violeta MOȘU, Mihai FLOROIA, Ramona-Mihaela ROȘU, Luminița FELEA – secretară, Dorian RADU – DTP, Dorin DAVIDEANU – editor online.

ISSN - 1582-3121

Redacția
și administrația:
str. Petru Rareș nr. 24,
Piatra Neamț.
Tel/fax:
0233.22.53.32
revista_apostolul
@yahoo.com